

Poština plačana v gotovini

LETO XLIX ŠTEV. 3

Slovenski
ČEBELAR

V s e b i n a :

Močnik Peter: Začeti je treba	49	Mali kruhek	
Skof Franc: Kako smo lani in kako bomo letos prevažali čebele v Vojvodino?	52	Medeni teden v Bratislavi na Slovaškem. Cebelji piki. Napajalniki za čebele. Se o odvzemanju medu.	
Prof. dr. A. Gubin: Znanstveno delo na področju čebelarstva v ZSSR	54	Mravlje v čebelnjaku. Nov strokovni list	71
Zasavski: Ob prebujenju čebel	56	Naša organizacija	
Leskovšek Janko: V panjih nastaja novo življenje	58	Dopisi: Delovanje čebelarke družnice v Ljutomeru. Cebelar-ska družina Cerklje ob Krki	73
Fr. L.: O shranjevanju medu	60	Zapisnik o seji širšega upravnega odbora ČZ	74
Moličnik Janko: Nekaj čebelar-skih spominov	64	Delovanje izvršnega odbora ČZ	78
Zupancič Jože: Med slovenskimi čebelarji pred 100 leti	66	Zadružni vestnik	79
Ing. Rihar Jože: Obveščevalne postaje	68	Na ovitku: Oglasi. Vezava Sloven-skega čebelarja. Cenik čebelar-skih potrebščin, ki jih ima v za-logi Zadružna čebelarna.	
Odprta noč in dan so groba vrata Sluga Franc, Zupan Jože	70		

Cebelarji kmetovalci!

Vabimo kmetijske zadruga in čebelarje kmetovalce, da nam pomagajo pri pridelovanju semena švedske detelje. Državna semenarna v Ljubljani ima nekaj semen za prav dobre krmske in odlično medeče rastline. Seme bodo prejeli samo oni, ki se bodo pismeno obvezali, da bodo nekaj semen vrnili semenarni. Sporočite Cebelar-ski zadrugi ali pa naravnost semenarni, na kolikšni površini boste posejali švedsko deteljo, da se vam zagotovi potrebna količina semena.

Poziv

Cebelar-ska zadruga prosi vse one čebelarje, ki imajo suh in dober smrekov les, da ga prodajo zadrugi po dnevni ceni ali pa zamenjajo za izdelane panje. Les mora imeti 25 ali 20 mm debeline. Prijave pošljite Cebelar-ski zadrugi v Ljubljani.

VABILO

Podružnica za Ljubljano in okolico vabi svoje člane na sestanek v smislu čl. 4. pravilnika o volitvah delegatov in organizaciji podružnic Cebelar-ske zadruga za Slovenijo v Ljubljani, ki se vrši 16. marca 1947 ob 8. uri zjutraj v sindikalni dvorani v Ljubljani, Poljan-ska c. 2 (vrata 10, pritličje), s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo preglednikov.
5. Sklepanje o podelitvi razrešnice poslovnemu odboru.

6. Dopolnilne volitve v smislu čl. 10 pravilnika.

7. Razprava o predlogih za skupščino zadruga.

8. Volitev delegatov za skupščino.

9. Določitev dveh kandidatov za upravni odbor v smislu čl. 10 pravil Cebelar-ske zadruga.

10. Sklepanje o morebitni reorganizaciji podružnice.

11. Slučajnosti.

Ako ob napovedani uri sestanek ne bo sklepčen, se bo pol ure kasneje vršil na istem mestu drugi sestanek, ki bo veljavno sklepal o vseh točkah dnevnega reda pri vsakem številu prisotnih zadružnikov.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Poslovni odbor

Kupim roje!

Ponudbe pošljite na naslov: Rudolf Božič, upokojenec, Radomlje pri Kamniku.

Kupim

Slovenskega čebelarja iz leta 1942 in 1945. Ponudbe z navedbo cene je poslati na naslov: Novak Tomaž, Mačkovec 105, p. Čakovec.

Prodaj

10 AZ-panjev čebel. Podrobne informacije daje Zupan Franc, Smokuč 37, pošta Žirovnica — Slovenija.

Preklic

Izgubil sem zadružno izkaznico št. 4496, glasečo se na ime: Novak Tomaž, posestnik in čebelar, Mačkovec 105, p. Čakovec. Proglašam jo za neveljavno. — Novak Tomaž.

Močnik Peter:

Začeti je treba!

V vsakem čebelnjaku je mešanica plemenjakov z različnimi svojstvi: med temi je navadno več slabih kot dobrih družin. Čebelarjenje pa se izplača le tedaj, ako je razmerje obratno, kajti plemenjaki s slabim donosom požrejo vse boljše. Čebelar, ki ima možnost zvišati donos, pa tega ne stori, ni pravi čebelar in gospodarstvu ne koristi. Zaradi tega se moramo potruditi, da si vzredimo družine s čim bolj enakimi svojstvi, družine, med katerimi bo čim manj razlik v donosnosti. Jasno je, da se mora naključje pri vzreji in odbiranju matic zamenjati z načrtnim delom, kakor tudi to, da s tem delom ne smemo odlašati.

Podlaga vsemu je dober plemenjak v pravem pomenu besede, plemenjak, ki ima kar največ dobrih lastnosti. Izbrani plemenjak kakor tudi njegove prednike pa je treba več let zapored opazovati in ga šele na podlagi teh opazovanj določiti za začetek načrtno čiste vzreje. Ako tak plemenjak imamo, ako smo se o njegovih vrlinah in dedni stalnosti teh vrlin prepričali, lahko takoj začnemo z vzrejo matic. Potem ne potrebujemo več v našem čebelnjaku družin, ki imajo slabe matice, slabe prednike in sploh slaba svojstva, temveč dajemo prednost edino le potomcem tega izbranega plemenjaka. Ko smo v njem vzredili zadostno število matic in te sparili s plemenitimi troti na plemenilni postaji, zamenjamo z njimi vse matice v ostalih panjih. Ni dovolj, da zamenjamo matice samo v nekaterih panjih; brez izjeme je treba iztrebiti ves zarod prejšnjih matic. Z zamenjavo dosežemo, da postanejo vsi panji iste krvi, da so tudi troti z dodanimi maticami v naj-
ožjem sorodstvu.

Številne skušnje čebelarških strokovnjakov so pokazale, da lahko računamo z uspehom le tedaj, ako oprasha mlade matice troti iz onega plemenjaka, iz katerega smo matice dobili. Tako ravnanje se čebelarjem ne zdi pravilno, ker presojuje vzrejo matic po načelih, ki so se uveljavila pri vzreji drugih domačih živali. Pri vzreji goveda n. pr. priporočajo križanje več čistih rodov. To pa za čebele ne velja. Znani avstrijski čebelar Gvidon Sklenar ima čebelji rod »47«, ki ga je vzredil s parjenjem najbližjih sorodnikov. (Istorodna plemenitev!) Skozi več desetletij je paril matice z bratskimi troti in vendar ni opazil v potomstvu nikakega nazadovanja, temveč ravno nasprotno: napredovanje. Uspehi švicarskih čebelarjev slone prav tako na načelu istorodne plemenitve.

Ta ugotovitev za naše stare čebelarje, ki so čebelarili na roje, ni presenetljiva. Niso ravno redki primeri, da se v čebelnjaku kakega kranjičarja

izvirale vse družine od ene same začetne družine. In vendar ni bilo opaziti pri njih nikakih kvarnih pojavov.

Zanimivo je, kakšne poglede imajo razni znameniti čebelarški strokovnjaki na zboljšanje čebelje pasme. Njih skušnje in zaključki naj bi nas vodili tudi pri našem delu.

Oglejmo si, kaj pravi znameniti avstrijski vzrejevalec matic Gvidon Sklenar?

»Nikakor se ne dajmo zapeljati k temu, da bi za vzrejo določili dva dobra plemenjaka, ki bi dala vsak s svoje strani nadaljnje vzrejno gradivo. To bi dovedlo do križanja, do novih zapletljajev in težkoč. Matice si vzredimo le od enega najboljšega plemenjaka in skrbimo, da te matice oprasče troti iz istega panja, od katerega izvirajo mlade matice. Važno je, da vse matice v vseh panjih naenkrat izmenjamo.

Da se v našo vzrejo ne vmešajo troti iz ostalih plemenjakov, moramo oprasitev mladih matic po teh trotih onemogočiti, sicer bi bilo naše delo brezuspešno. Zato ne smemo dati mladih matic takoj v panje, temveč v prašilnike. Tretji dan rano zjutraj zapremo žrela vsem panjem, razen plemenjaku, ki je dal mlade matice, z zapahi, skozi katere troti ne morejo na plan. Ker ostanejo panji tako zaprti 12 dni, je dana samo trotom dobrega plemenjaka prilika, da oprasče matice po prašilnikih.

Toda s tem še ni storjeno vse. Dosegli smo, da so vse matice potomke iste matere, torej istega rodu. Lahko pa se kljub temu dogodi, da se kaka matica spari s tujim trotom. Mi pa hočemo imeti čistokrvne naslednike. Od mladih matic imamo to prednost, da nam dajo same plemenite trote, kar nam je v veliko oporo pri nadaljnji vzreji. Na to zidamo tudi našo izbiro. Zopet si vzredimo od plemenjaka mlade matice, jih sparimo s plemenitimi troti in z njimi zamenjamo brez izjeme vse prejšnje matice. Sedaj imajo vsi panji matice čistega rodu. Pri zamenjavi moramo biti dosledni. V nobenem panju ne sme ostati kaka stara matica, pa naj bo še tako lepa in še toliko obetajoča, kajti ta bi nam lahko pokvarila vse načrtno delo.«

Kako se vrši odbiranje in kako uporabljajo dobre matice v Rusiji, nam opisujeta P. S. Ščerbina in P. J. Bliznjuk v knjigi »Čebelarstvo«.

»Vse najboljše (rekordne) matice razdelimo v dve skupini. Od prve skupine pridobivamo mlade matice, druga skupina pa ima nalogo, da vzreja dobre trote. Spomladi damo v sredino gnezda takih panjev eden do dva okvira s trotovino, v ostalih panjih pa razvoj trotov oviramo na ta način, da jih opremimo zgolj z umetnimi satnicami in odstranimo morebitno trotovino.

Matice (hčerke) je treba vzrejati ne od ene, temveč od več rekordnih matic. Od vsake vzredimo 20—25 matic, ki jih razmestimo po panjih z namenom, da bi spoznali in pravilno ocenili potomstvo. Pri tem je treba točno zabeležiti, v kateri panj smo dali matico in od katere rekordne matice je dodana matica-hči. Ko so vsi panji obnovljeni in ko so v vseh čebele potomke rekordnih matic, imamo priliko primerjati produktivnost raznih družin. Tako nastane nova skupina rekordnih matic. Te nove matice v naslednjem letu zopet razdelimo v dve skupini in uporabimo kakor v prejšnjem letu eno skupino za vzrejo matic, drugo pa za vzrejo trotov.

Ako se odbiranje vrši več let na istem čebelnjaku, lahko pride do nezaželenega križanja v najbližjem sorodstvu. Zato je treba od časa do

časa osvežiti kri. To dosežemo z zamenjavo matic z maticami iz drugih čebelnjakov, ki so oddaljeni od prvega vsaj 10 km.«

Sviciar dr. U. Kramar priporoča pri vzreji večjo povezavo med matičarjem in trotarjem.

»Mlade matice iz rodu »Flora« pustimo oprašiti na plemenilni postaji po trotih iz rodu »Mars«. Drugo leto vzredimo od najboljšega plemenjaka zopet mlade matice. Polovico teh sparimo s troti iz rodu »Flora«, polovico pa zopet na plemenilni postaji s troti iz rodu »Mars«. Pri prvih prevladuje kri rodu »Flora«, pri drugih kri rodu »Mars«. Tako lahko odbiranje in parjenje nadaljujemo v nakazanih dveh smereh, kakor pač kažejo uspehi. Pri eni skupini prevladujejo svojstva očeta, pri drugi svojstva matere. Čebelarja seveda zanima, katera skupina je boljša glede na donos in čistost barve. Od tiste, ki prednjači, jemlje potem nadaljnji novi zarod matic. Namen vzreje ni v tem, da parimo enakovredne najbližje sorodnike, temveč v tem, da parimo živali, pri katerih se odlikujejo prevladujoča svojstva z očetove in materine strani.«

Dr. Götze, znani nemški strokovnjak, pravi, da mora čebelar pariti vedno enako z enakim in odbirati potomstvo po tehle načelih:

1. Nezadovoljujoče družine mora brezobzirno zatirati. Preprečiti jim mora zlasti proizvodnjo trotov in matic. To je tako zvano negativno plemensko odbiranje.

2. Odlične matice mora velikopotezno razmnoževati in skušati dobiti od njih čim več trotov. To je pozitivno plemensko odbiranje.

Nadalje poudarja: »Ako vzreja leto za letom po teh načelih in pridobljeno gradivo skrbno nadzira, se vzrejnemu cilju čedalje bolj približuje. Vendar pravi rejec ni nikdar zadovoljen; svojo »pasma« stalno izboljšuje in zahteve po čistokrvnosti z vsakim doseženim uspehom zvišuje. Pravilno plemensko odbiranje torej sploh nima konca.

Rejec mora paziti, da pripadajo njegove živali v resnici isti pasmi. Take živali imajo potomstvo, ki ni samo »dobro« znano, temveč je vedno med sabo tudi v določenem sorodstvu. S tem ni rečeno, da mora biti to sorodstvo ravno »krvno sorodstvo«, biti pa mora brezpogojno »gensko sorodstvo«. Najlaže ga doseže s ponavljajočo istorodno plemenitvijo, ki nastane, ako spari krvno zelo blizu si stoječe živali, v skrajnem primeru brate in sestre. Ta način je bil prav tako pogosto upoštevan kakor zavržen. Toda v naših čebelah je še vedno toliko tuje krvi, da jih ni mogoče izčistiti drugače kot z istorodno plemenitvijo. Zapomnimo si: Istorodna plemenitev stopnjuje slabe in dobre lastnosti pri potomcih. Zato je treba biti stalno na preži. Kakor hitro se pokažejo najmanjši znaki pomanjkljivosti, je treba vzrejo takoj prekiniti. Težišče vzreje leži potemtakem v nadziranju in odbiranju potomstva.«

Četudi so načini vzrejnega dela različni, vendar iz navedenega razvidimo, da je z načrtnim, dobro premišljenim parjenjem in odbiranjem mogoče izboljšati čebelje rodove. V drugih državah že dolgo delajo na tem. Doseženi so bili odlični uspehi, mi pa smo še daleč od začetka. Pozivi Slovenskega čebelarja udarjajo na gluha ušesa. Prav gotovo je, da vsega ni mogoče ustvariti naenkrat, toda začetni je treba! S plemensko vzrejo matic morajo začeti posamezni čebelarji, kakor tudi podružnice in družine. Zlasti velečebelarji bi morali v tem pogledu prednjačiti in akcijo za izboljšanje naše sivke z vsemi razpoložljivimi silami podpreti. To ne bo samo njim v korist, temveč v korist vseh ostalih čebelarjev. Vsi zmoremo vse!

Kako smo lani in kako bomo letos prevažali čebele v Vojvodino?

Lanski množični prevoz čebel na akacijevo pašo v Vojvodino je bil prvi poizkus naših čebelarjev voziti čebele na oddaljena pasišča po železnici. Sicer so v predaprilski Jugoslaviji že vozili slovenski železničarji čebelje družine spomladi v Bačko (bilo je kakih 50 prevaževalcev z okroglo 900 AŽ-panji), vendar ti prevozi niso bili tako enotno organizirani kakor lani. Prevaževalci tudi niso imeli posebnega vlaka, ker jih je bilo premalo. Ta takrat niti ni bil potreben, ker so bile prometne zveze tako ugodne, da si mogel brez posebnih odredb železniške uprave prepeljati čebele v 24 urah iz Slovenije v Bačko. Redni brzotovorni vlaki z direktnim tovorom so imeli samo kratke postanke na določenih postajah zaradi opreme strojev z vodo in kurivom, odnosno zaradi izmenjave vlakovnega osebja. Vožnja je bila hitra in nepretrgana, kar je pri prevozu čebel v toplem vremenu glavno. Vojna vihra pa je uničila ne samo železniške proge, temveč tudi železniški vozni park, to je stroje in vagonc. S porušenjem železniškega mostu preko Donave pri Bogojevu se je podaljšala prevozna proga preko železniških križišč Indjije in Novega Sada za kakih 70 km. Od Ljubljane do Subotice je sedaj okrog 670 km. To je razdalja, ki vzbuja pomisleke pri marsikaterem čebelarju. Lanski prevoz je trajal na tej progí pičlih 29 ur, to pa zato, ker je železniška uprava dala čebelarjem na uporabo vagnce z zračno zavoro, ki vozijo z znatno večjo brzino kot navadni tovorni vagoni. Oba čebelarska vlaka sta bila instradirana do Subotice kot brzovlaka, kar pomeni, da so vse zainteresirane železniške uprave, to je: ljubljanska, zagrebška in novosadska dogovorno izdale osebju svojih področij posebna navodila za opravljanje teh vlakov. Prevoz je uspel popolnoma: železniško osebje je dokazalo, da se ne ustraši tudi največjih nalog.

S tem, da so prišle čebele v rekordnem času iz Slovenije v Subotico, pa še niso bile premagane vse težkoče prevoza, ampak so se šele začele. S postaje v Subotici je bilo treba prepeljati čebele na 10 do 16 km oddaljena pasišča. Razvoz pa se ni mogel izvršiti tako, kot je bilo predvideno, ker je primanjkovalo prevoznih sredstev in ljudske delovne sile za razkladanje panjev iz vagonov in nakladanje na avtomobile. Najeli smo celo vozove z živinsko vprego, a niti teh ni bilo mogoče dovolj dobiti. Z jutranjim svitom in naraščajočo vročino so postajale čebele čedalje bolj nemirne in razdražene. Težave pa smo imeli tudi s tujimi vozniki, ki niso bili vajeni čebeljih pikov. Pota ki so vodila na pasišča v akacijeve gozdove, so bila zelo slaba. Po večini so bili to peščeni kolovozi, polni kotanj in drugih zaprek. Zato je bilo mogoče izkoristiti nosilnost prevoznih sredstev komaj do 50%. Vse te okolnosti so onemogočile čebelarjem, da bi odprli čebele ob pravem času. Ozirati so se morali poleg tega na tovariše svoje skupine, ki še niso imeli čebel na pasišču, kajti odpiranje se je moralo izvršiti pri vseh panjih ene skupine istočasno. Kakor je pokazala skušnja v preteklem letu, so bile čebele zaprte od domačega čebelnjaka pa do prihoda na pasišče po 48 ali še več ur, in sicer pri vročini do 30° C. Šele, ko je bilo vse to naporno delo končano, je lahko mislil čebelar na sebe, to je na preskrbo s stanovanjem in prehrano. Nekateri prevozniki so namreč ostali pri čebelah vse do povratka v Slovenijo.

Skoraj tritedenska odsotnost od doma pri nestalnem spomladanskem vremenu v gozdu zahteva od čebelarja vestne priprave in opreme. Kuhinjski, jedilni in spalni pribor mora imeti vsak čebelar brezpogojno s seboj. Lani so nekateri na pribor pozabili in to je bila velika pomanjkljivost. Upamo, da se napaka ne bo več ponovila. Tudi je treba grajati tiste, ki niso pokazali dovolj discipline in smisla za tovariško vzajemnost. Nekateri so preveč častili boga Bakha. Res je, da je povzročala vročina žejo, toda svojih zasušenihi grl ne bi smeli začeti prej odmakati, dokler niso bila vsa dela pri čebelah končana. Pravo tovarištvo in značajnost se pokažeta ravno ob takih prilikah.

Iz skušenj se učimo! Skušenj smo si dovolj nabrali na lanskem prevozu, letos pa je potrebno, da te skušnje pravilno izkoristimo. Naj sledi nekaj splošnih navodil, ki nam jih narekuje dosedanja praksa. Najprej naj odgovorim na vprašanje, kdo naj prevažava v Vojvodino. Odgovor je preprosti. Vsak napreden čebelar, ki je dovolj odločen in ne dvomi že naprej v uspeh podjetja. Dvomljivci samo kvarijo moralo in dobro voljo med prevaževalci. Prav bi bilo nadalje, da bi čebelarji osebno spremljali svoje čebele, da bi sami spoznali vse težkoče take čebelarske vožnje. Vsekakor pa morata biti v vsakem vagonu (na 60 do 70 AZ-panjev) po dva spremljevalca. Zlasti pri prihodu na pasišče in pri odhodu domov sta nujno potrebna, ker ne zmore tedaj en sam človek vsega dela. Čebelje družine, določene za prevoz, morajo biti na višku razvoja, kajti slabe družine kljub dobri paši ne pokrijejo stroškov. Panji naj imajo tudi na čelni strani odprtine za zračenje. Čebelarska zadruga že izdeluje tako preurejene AZ-panje in si jih lahko pri njej vsak nabavi. Slabo grajeni panji ali panji s poškodbami, ki omogočajo izletavanje čebel med vožnjo, morajo ostati doma, ker ogrožajo pri prekladanju ljudi in živino. Nad vse važno pa je pravilno skladanje panjev v vagone in na vozila. Pri tem je treba paziti, da se čim bolj zavarovani pred tresljaji in padci. S primerno zalogo živih, kuhinjskim, jedilnim in spalnim priborom opremljen čebelar, ki izpolnjuje zgornje pogoje, je sposoben za prevažanje čebel na akacijo v Vojvodino in lahko upa na uspeh. Kdor pa tem pogojem ne more zadostiti, naj ostane raje doma, da ne bo razočaranja in nepotrebnih stroškov.

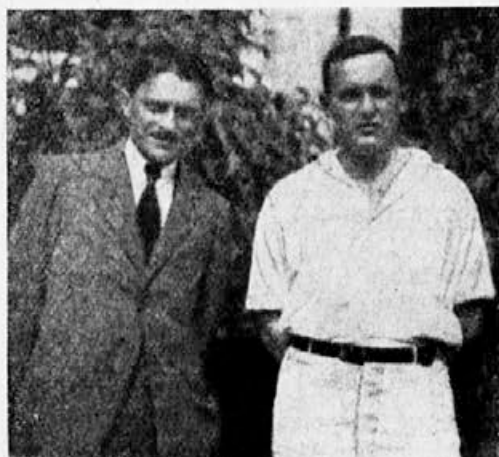
Ker po lanskem neuspehu ni pričakovati letos večjega odziva, bo najbrž zadostoval za prevoz en sam čebelarski vlak. Ako bosta potrebna dva vlaka, naj vozita drug za drugim v časovnem razdobju vsaj treh dni. S tem bo omogočen tudi pri manjšem številu prevoznih sredstev hitrejši razvoz panjev s postaje na posamezna pasišča.

Prijave za prevoz naj bodo odposlane odboru pravočasno. Prijavni rok naj traja do konca marca. Zaradi kalkulacije režijskih stroškov je potrebno naplačilo določenega zneska, ki se prijavniku ne sme vrniti, četudi bi pozneje iz katerega koli vzroka odpovedal udeležbo. Odbor, kateremu bo poverjena organizacija prevoza, naj stopi čimprej v stik z železniško upravo in z lokalnimi oblastmi v Subotici, čebelarske podružnice pa naj obvesti s posebno okrožnico o vseh potrebnih pripravah. Dan odhoda naj bo javljen v dnevnem časopisju in preko radia.

Te vrstice so bile napisane zato, da bi si bil vsak čebelar na jasnem, na kaj je treba misliti še pred prevozom. Uspeh, katerega si vsi želimo, bo v precejšnji meri odvisen od prevaževalcev samih. Ako se bodo strogo ravnali po danih navodilih in ako bo vreme ugodno, prav gotovo ne bo izostal.

Znanstveno delo na področju čebelarstva v ZSSR

Pred veliko oktobrsko revolucijo v Rusiji ni bilo znanstvenih raziskovalnih ustanov za čebelarstvo. Čebelarstvo je bilo na dokaj primitivni stopnji. V čebelnjakih je bilo 85 % naravnih panjev (klad, votlih kraljev itd.). V času sovjetske oblasti je doseglo čebelarstvo velike uspehe. Število čebeljih družin se je dvignilo od 5.700.000 (kolikor jih je bilo leta 1910.) na 10.000.000 (kolikor jih je bilo leta 1940.), večina preprostih panjev pa je bilo zamenjanih z modernimi panji. Modernizacija se je izvršila tako hitro, da je bilo teh leta 1957. že 96 % od skupnega števila vseh panjev:

Dr. Alpatov in dr. Gubin.

Čebele so važne tudi kot oprashaevalke ajde, sončnice, grašice, bombaža, lana, švedske detelje, esparzete itd. Isto velja za sadno drevje: jablane, hruške, slive, višnje, črošnje, jagode, grozdčje, kosmulje in maline.

Zadnji čas so bili izvršeni poizkusi, s katerimi so znanstveniki ugotovili korist čebel pri oprashaevanju vinske trte, čajevca kakor tudi čebule, dinj in bučnice.

V ZSSR je mnogo steklenih cvetličnjakov, v katerih se goje pozimi kumare. Ko kumare cveto, postavijo v vsak tak cvetličnjak nekaj panjev s čebelami, da jih oprasha.

Korist, ki jo donashaajo čebele z oprashaevanjem sadnega drevja, povrtin in industrijskih rastlin, je 5 do 7krat večja kakor korist, ki jo daje pridobivanje voska in medu. Da bi bil ta izredni pomen čebel za povečanje donosnosti poljskih kultur vsestransko preiskan, so napravili v ZSSR nešteto znanstvenih poizkusov. Z njimi se je predvsem bavil znanstveno-raziskovalni zavod za čebelarstvo. Zavod je nameščen 50 km južno od Moskve (postaja Butovo v moskovski oblasti) v veliki, nalašč za ta namen

sezidani zgradbi. V zgradbi je tudi zavod za strokovno izpopolnjevanje zootehnikov-čebelarjev; v njem si pridobi vsako leto nekaj desetih agronomov in zootehnikov potrebno čebelarstvo znanje.

Čebelarški zavod ima 6 glavnih oddelkov. Oddelek za praktično čebelarstvo vodi znani strokovnjak F. A. Tjunin. V teku poslednjih let so znanstveni delavci tega oddelka proučevali zakone, po katerih se razvijajo čebelje družine. Na podlagi njihovih izsledkov se v veliki meri izkorišča v čebelarstvu rojenje čebel. Z zgodnjim izsiljenjem rojev je omogočeno ne samo hitro povečanje družin v čebelnjakih, temveč tudi pridobivanje znatnih količin medu. Ti izsledki imajo velik pomen zlasti sedaj, ko je treba na novo ustanavljati čebelnjake v pokrajinah, ki so bile nekdanj

Sovjetski čebelarški strokovnjaki:

Bukevič, Perepelova, prof. Koževnikov, dr. Mihajlov, dr. Tjunin in Igošin.

okupirane in v katerih so bile vse nekdanje čebelje družine uničene po fašističnih tolovajih.

Oddelku za plemensko odbiranje čebel načeluje biolog prof. S. M. Komarov, ki raziskuje s svojimi sodelavci dedne lastnosti čebel in odbira plemenite rodove za načrtno vzrejo.

Oddelek za opravevanje poljskih kultur, ki ga upravlja profesor S. A. Rozov, proučuje pasišča in medovitost rastlin. Njegovi sodelavci so zadnji čas vztrajno delali na izboljšanju medovitosti pri neki vrsti divje ajde. Zelo dobre uspehe so dale mešanice te divje ajde z lucerno.

Prof. V. Alpatov (v oddelku za čebelje bolezni) proučuje učinek raznih zdravil na obolele čebele.

Prof. V. A. Temkov (v tehnološkem oddelku čebelarških proizvodov) je preiskal medicinska svojstva medu. Ko je zdravil z medom ranjence v mnogih bolnišnicah, si je prizadeval, da bi dognal veliko moč medu pri uničevanju bakterij, v glavnem bakterij, ki povzročajo razna vnetja in gnojenja pri odprtih ranah. Celo hujše rane so se hitreje celile, ako so

Cebelarski zavod in poizkusne parcele v Butovem pri Moskvi.

jih obravnavali z medom kakor pa, če bi jih zdravili na kak drug način. Med vojno je ta oddelek iznašel zanimive načine izkoriščanja stranskih produktov, ki nastajajo pri predelovanju voska. To izredno dobro gradivo je mogoče uporabiti pri izdelavi mazila za obutev. Med vojno se je tega mazila neobičajno mnogo porabilo.

Sodelavci oddelka za proučevanje organizacijskega sistema in življenja čebel (ki ga vodi L. T. Babij) so našli zanimive odnose med količino medu in številom čebeljih družin na poedinih mestih. Pokazalo se je, da se pridelek medu podvoji, ako razdelimo na primer čebelnjak z 80 družinami v dvoje skupin po 40 družin in ti dve skupini postavimo na dvoje različnih mest.

Cebelarski zavod ima veliko znanstveno knjižnico. Od časa do časa sklicuje strokovne konference in kongrese članov raziskovalnih čebelarskih postaj. V ZSSR je vsega skupaj preko 20 čebelarskih raziskovalnih postaj. Teh sestankov se udeležujejo najboljši čebelarski praktiki in stahanovci, ki so zaradi svojega dela in doseženih uspehov pri pridobivanju velikih količin medu postali znani in spoštovani širom po vsej Rusiji.

Na zavodu za čebelarstvo se vzgajajo kadri čebelarskih znanstvenikov in strokovnjakov.

Zasavski:

Ob prebujenju čebel

Šele mesec marec nam prinese v normalnih razmerah vsaj nekaj tako toplih dni, da se čebele lahko temeljito sprelete in otrebijo. Tedaj dobi tudi čebelar priliko, da malo bolj natanko pregleda, kakšno je stanje družin, koliko imajo hrane in zaloge. Kadar je zunaj dovolj toplo in v senci vsaj 10°C , naj pogleda v notranjost panjev. Zaradi mlade zalege pa ne sme imeti panjev predolgo odprtih, ker se mu zalega lahko prehladi. Če vidi, da ima družina še primerno zalogo medu, da ima že tudi več ali manj zaleženih satov, potem nima kaj brskati po panju. Gnezda naj čebelam v takem primeru nikakor ne razdira, ampak satnike le toliko nakrene, da vidi od strani, kako jih čebele zasedajo in koliko satov je že zaleženih. Obenem naj osnaži dno panja, da se ne začne rediti v drobirju molji.

Posebno pozornost obračajmo v tem mesecu na zalogo medu. Največ družin pade od lakote prav ta čas. Ko se začne množiti zalega, gine med kot kafa. Tiste kapljice medečine, ki jih morda dobe ta mesec čebele v

naravi, so skoraj brez pomena. Lahko se je prepričati o zalogi medu, če je vreme toliko ugodno, da moremo natančneje pregledati panje. Toda ravno marec ima dostikrat svoje muhe. Razumen čebelar pa ugotovi, kakšne razmere vladajo v notranjosti panja, tudi po vedenju čebel na bradi. Čebele, ki so zaradi pomanjkanja hrane onemogle, se z zadnjimi močmi priplazijo na brado, popadajo na tla ali pa se trepetaje nabirajo na njej. Zdaj je prav dvanajsta ura, da jim čebelar priskoči na pomoč. Najbolje je, če jim doda medeno satje tik gnezda. Onemogle čebele pa ne bi mogle zaprtih celic več odpreti; zato jih mora odkriti čebelar. Mrzlo satje moramo prej dobro ogreti. Tudi potrebne toplote ne morejo onemogle čebele proizvajati v panju. Treba je tedaj panj segreti z gorko opeko ali s steklenico tople vode. Oboje zavijemo v kako cunj. Toplota bo obudila tudi čebele, ki so pred kratkim popadale s satja na dno panja in tu onemogle obležale. Ker pa jim sama gorkota ne da toliko moči, da bi ostale pri življenju, jih poškrupimo z mlačno medeno vodo, da lahko zlezejo nazaj v gnezdo. Tako družino prav toplo odenemo, da more izrabiti zasilno dokrmljenje.

Tudi po drugih znakih spozna čebelar že na bradi, da je družina izčrpala svojo zimsko zalogo. V strahu pred bližajočo se lakoto pomečejo čebele odprto zalego iz panja, ko so prej použile sok iz ličink. Na bradi dobi čebelar izsesane ličinke, ki mu naznanjajo, da preti družini poguba.

Družine, ki le preveč silijo iz panja v takem času, ko še nimajo zunaj kaj iskati, so prav tako sumljive. Zaradi pomanjkanja hrane v lastnem panju iščejo nadomestila pri šibkih ali brezmatičnih sosedah. Sila za hrano je vzbudila v njih roparski nagon. Roparice spoznamo po tem, da obletavajo panj, ki ga mislijo napasti, z visoko dvignjenim zadkom in se boječe približujejo žrelu. Če jih hoče zgrabiti stražerica čebela, se hitro umaknejo in poskušajo znova doseči tuje žrelo. Ako se jim to posreči, izginejo bliskovito v panju, kjer navadno neopaženo izvrše svojo tatinsko nalogo.

Ako se hočemo prepričati, da so to res roparice, lahko eno izmed vračajočih se čebel stremo. Če se izcedi iz nje precejšnja kaplja medu, potem ni dvoma, da je to naropani med. V takem primeru napadeni panj takoj zapremo, a ga kasneje odpiramo v presledkih kakih treh minut, dokler ne izlete vse roparice ven. Nato pa žrelo zapremo za toliko časa, da se ropanje poleže. Družino, ki je bila napadena, moramo pregledati, da se prepričamo o vzrokih njene pomanjkljive obrambe. Lahko je brezmatična ali pa tudi oslabela, da ni več kos napadu roparic.

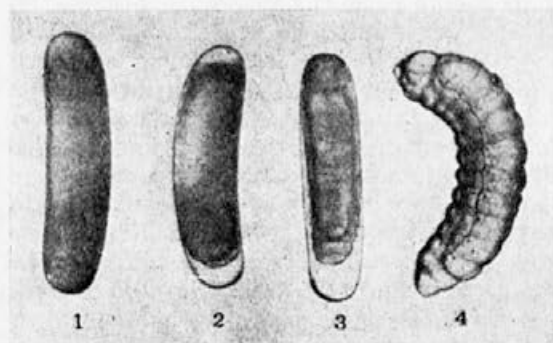
Redno izletavanje ni v marcu še nujno potrebno. Narava nudi čebelam tedaj tako malo hrane, da se jim bera kaj malo izplača. Poleg tega ostane ravno v tem času izredno mnogo čebel zunaj. Če sede katera na kako senčno mesto, navadno otrpne in se ne vrne več v panj. Živahen izlet je opaziti zlasti pri močnejših družinah, največkrat pa je tako izletavanje posledica pomanjkanja vode. Zato so napajališča v bližini čebelnjaka posebno v tem času prav potrebna.

Skrbi pa ni treba imeti za one družine, ki se ne dajo izvabiti golju-fivim marčnim sončnim žarkom, ampak čepe lepo doma in zadovoljno brundajo svojo enolično melodijo. To je znak njih zdravja, moči in blagostanja. Ob žrelih takih plemenjakov-korenjakov opaziš v hladnih jutrih mokroto, ki priča, da je v panju dovolj moči in življenja. Sopara, ki puhti iz panja, se v hladnem zraku ob žrelu spreminja v kapljice in »panj moči«. To pa ni nič slabega in čebelar naj bo kar vesel, če ima dosti takih družin.

V panjih nastaja novo življenje

Sončni žarki postajajo iz dneva v dan toplejši. Vse v naravi se polagoma prebuja. Tudi naša drobna in marljiva čebelica hoče biti med prvimi. V njenem domu se po zimskem počitku pričinja novo življenje. Matica je morda že v januarju odložila v celice prva jajčeca in zalega sedaj s čedalje večje vnemo. S tem pa nastopi za čebele doba naporov in velikih skrbi, kajti vse to mlado življenje, ki klije po celicah, potrebuje hrane in nege.

Razvoj zalege od jajčeca do popolne žuželke je zelo zanimiv. O njem sem napisal kratak članek, ki je namenjen predvsem čebelarjem začetnikom. Upam pa, da se ne bodo ob čitanju teh vrstic dolgočasili niti starejši čebelarji, čeprav jim je vse to že znano. Saj imamo čebelarji radi vsako besedo, ki na ta ali oni način jemlje čebelice v misel.

Ko se pojavi v panjih zalega, se dvigne v njih toplota na 35° C, kar je posebno za hladne pomladne noči precej. Le pomislimo, da imamo tedaj po stanovanjih kljub izdatni kurjavi komaj 20° C. Iz tega sledi, da slamnice ne smemo jemati prezgodaj iz panjev. Nasprotno! Spomladi bi morali čebele še topleje odeti kot za zimo.

Najvažnejše bitje v panju je matica. Od nje je v naj-

večji meri odvisno blagostanje družine. Njena naloga je, da leže jajčeca in s tem ohranja svoj rod. Spomladi zaleže najprej v strnjenem krogu nekaj celic na obeh straneh sata, na katerem je preživela zimo. Nato prestopi na sosednji sat in ga na oni strani, ki je obrnjena proti prejšnjemu satu, prav tako v majhnem krogu zaleže. Ko je tu gotova, se vrne na srednji sat in okrog prvotne zalege doda v obliki kolobarja nekaj novih jajčec. S srednjega sata se premakne na nadaljnji sosednji sat in odloži vanj manjše število jajčec. Kasneje jo vodi pot preko vseh zaleženih satov nazaj na tretji sat. Spotoma razširi zaležene ploskve za nekaj krogov. Zaležene ploskve se na ta način čedalje bolj širijo, zalega pa se čedalje bolj množi. Znano je, da matica jajčeca sproti oplaja s tretjim semenom. Iz oplojenih jajčec se poležejo čebele, če pa oploditev izostane, se razvijejo iz njih troti.

Jajčeca so tako majhna, da jih človek komaj zapazi. Prvi dan stoje pokoncu na dnu celic, drugi dan se nagnejo, tretji pa popolnoma vležijo. Četrty dan izleze iz vsakega jajčka droben črviček ali ličinka, ki začne pošteno jesti. Hrano preskrbe ličinkam mlade čebele. Najprej pokladajo v celice mleček, neko belo snov odličnih lastnosti, ki jo proizvajajo v goli-nih žlezah, nato pa zmes iz medu, obnožine in vode. Kakovost te, nekoliko skope in točno odmerjene hrane ima na razvoj ličink odločujoč vpliv.

Vsak čebelar mora vedeti, da se matica izleže iz popolnoma enakega jajčeca kakor delavka, kljub temu pa je med obema neverjetno velika

razlika. Od kod ta razlika? Marsikdo bo dejal: »Od tod, ker je za matico pripravljen večji piskerc.« To je seveda res, ali znano je, da vzredijo čebele v sili matice tudi v navadnih lončkih, le da jih nekoliko podaljšajo. V začetku razvoja torej ni nobenega razločka.

Čeprav je matica v panju najvažnejše bitje, ji vendarle ne pritiče vodilna vloga. Glavno in izključno besedo imajo v družini čebele. One odločijo, kdaj naj n. pr. matica zaleže trotje celice in matičnike, in one sklenejo, kaj naj nastane iz poleženega jajčeka: čebela ali matica. Kaj ukrenejo? Nič drugega kakor to, da jim pokladajo drugačno hrano. Za čebele je dobra preprosta hrana, kot je bila zgoraj opisana, za matico pa pripravijo vse kaj boljšega. Poleg tega je nakopičijo v lonček toliko, da se žrka kar topi v njej in je pri vsej požrešnosti ne more použiti. Posledice se pokažejo predvsem na spolovilih. Pri matici se jajčniki popolnoma razvijejo, pri čebelah pa ostanejo zakržljani, tako da vsaj v normalnih razmerah ne morejo leči jajčec. Zato je razumljivo, da je njih zadek krajši in manj opet. Razlike se pojavijo tudi na drugih telesnih delih. Tako n. pr. na nogah, na čeljustih, na želu itd.

Pa se vrnimo zopet k čebelam! Ličinka se hitro debeli. Šesti dan popolnoma doraste. Dočim je ležala prej zvita v svitek na dnu celice, pa se sedaj vzravna in postavi pokoncu. Iz ust se ji začne cediti posebna slina, ki na zraku otrdi v svilen nitko. Iz nitk si sprede kokon, v katerem se potem zabubi. Zapredek pokrijejo čebele z voščenim pokrovcem. Tako nastane pokrita zalega. Dvanajsti dan po zapredenju je preobrazba končana in iz celic prično lezti mlade čebele. Druga za drugo preglodajo pokrovce nad sabo in se z muko izmotajo iz celic. Da jim ni treba preveč grizti, naglodajo stare čebele pokrovce na zunanji strani.

Prav zanimivo je gledati mlade, še vse z ostanki »srajčice« obdane in docela sive čebelice, kako si pomagajo iz celic. Ko so enkrat zunaj, se kar hitro pomešajo med starejše sestre, ki jih radodarno nakrmijo in ljubeznivo očedijo. Komaj se mladičice nekoliko razgledajo, se že lotijo dela, ki ga zahteva od njih življenje v panju.

Razvoj čebele od jajčeca do popolne žuželke traja točno 21 dni. Razvoj matice je krajši; ker je pri njej zaradi izredne hrane vse pospešeno, traja le 15—16 dni. Največ časa potrebuje za svoj razvoj trot. Žibko zapusti šele štiriindvajseti dan. Je pa zato

tudi primerno tršat in zastaven. Zanj seveda vemo, da se izleže iz neoplojenega jajčka.

Ti kratki podatki so brez dvoma osnovnega pomena za vsakega čebelarja; saj ima z zalego opraviti od rane pomladi do pozne jeseni. Zato naj bi si jih zlasti začetnik dobro zapomnil. Kadar koli bo pogledal na zalego, bo o njej vedel vse, kar mu je pri normalnih razmerah vedeti potrebno.

K slikam: Vse tri slike, ki so uvrščene med besedilo članka, so posnete po originalnih fotografijah iz dr. Leuenbergerjeve knjige »Čebela«. Prva nam prikazuje razvoj ličinke v jajčecu, druga preobrazbo ličinke v bubo, tretja pa bubo (nimfo) v zadnjih dneh preobrazbe.

Fr. L.:

O shranjevanju medu

Vsakemu čebelarju je znano, da moramo hraniti med v čistih posodah, ki jih uporabljamo le za med, in v shrambah, ki so popolnoma suhe, v katerih ni kaj takega, kar daje neprijeten vonj, da se ne navzame tega vonja tudi med.

Znani nemški praktični čebelar Freudenstein ima v svoji knjigi »Lehrbuch der Bienenzucht« celo poglavje posvečeno shranjevanju medu. V tem poglavju tudi popisuje, kako je treba ravnati z medom, ki se je začel kvariti. Nekatere njegove trditve se nam bodo zdele morda čudne. Sam pa sem se ob različnih prilikah ravnal prav po navodilih tega čebelarja in reči moram, da do sedaj še nisem naletel pri njem na kak napačen nauk.

V nastopnem naj podam njegova izvajanja o shranjevanju medu:

Med čebelarji in trgovci z medom nastajajo večkrat spori zaradi medu, češ da je prodani med pokvarjen in ni za kupčijo. Začne se prerekanje in tožarjenje, a če pride končno še do ugotovitve, da je čebelar krmil žival s sladkorjem, tedaj je konec pesmi tak, da je to navadna goljufija, kajti iz sladkorja naj bi nastal slab ali vsaj manj vreden med. Navadno je pri takih sporih čebelar spodaj, čeprav ni kriv, da se je med pokvaril. Prebrisani trgovci pa kmalu poišče novo žrtev, da se na tak nepošten način dokoplje do novega dobička.

Zato naj pojasnimo, zakaj in kako se med pokvari in kaj je treba ukreniti, če se nam je to res zgodilo.

Če hoče gospodinja napraviti mezgo (marmelado), jo mora temeljito prekuhati, da se ne pokvari. Za trpežnost marmelade je tedaj potrebno, da se s prekuhavanjem odstrani iz nje skoraj vsa voda. Znanstveno se pravi temu kondenzacija (zgostitev). Vse organske substance, t. j. vse snovi, ki so žive, ali ki so bile nekoč žive, uničujejo male glivice (bakterije) ter jih spreminjajo v anorganske snovi, to se pravi, povrnejo se zopet v mrtve snovi, iz katerih so nastale. Te bakterije pa ne morejo delovati in ne morejo organskih snovi razkrojiti, če ni nekaj vode zraven. Ako shranimo n. pr. suh les, lahko vzdrži tisoč let in tudi več. Če pa je les vlažen, ga lahko napadejo glivice (bakterije), da začne trohneti in razpadati ter se končno spremeni v prst (humus). To, kar ostane od nekdanjega lesa, je po obsegu mnogo manjše in po teži dosti lažje, kot je bil prvotni les. Del snovi se je namreč pri razkrajanju, ki so ga povzročile bakterije, porazgubil v zrak.

Podobno je tudi z medom. Čebele pripravljajo med iz nektarja. V nektarju je mnogo vode, 80—90 odstotkov. To vodo mora imeti, da lahko čebele s svojimi prebavnimi sokovi spremene surovi rastlinski sladkor, ki je v nektarju. Saj naše telo tudi ne more prebaviti suhih redilnih snovi. Treba jim je prej dodati vode ali sline, da jih potem lahko prebavni sokovi predelujejo.

Ko pa je nektar invertiran (prebavljen) in je dobil med svojo vonjavo po cvetnem prahu, kar tudi ne gre brez vode, tedaj ni voda samo odveč, ampak celo nevarna, kajti zaradi prisotnosti vode bi bakterije med kaj hitro uničile. Zato se pri prebavljanju nektarja večji del vode izloči. Gospodinja izvrši to pri napravljanju mezge s kuhanjem. Pri izdelovanju sladkorja in sploh pri hlapijenju in sušenju rabimo vročino. Lahko pa sušimo tudi na kemične načine, n. pr. z absolutnim alkoholom (t. j. s popolnoma čistim alkoholom, brez primesi vode). Ta namreč tako hlepi po vodi, da jo takoj odvzame vsem vlažnim snovem, s katerimi pride v dotiko. Zato lahko z absolutnim alkoholom tudi sušimo. Prav tako odvzame žveplena kislina drugim telesom vodo.

Kako odstrani čebela iz prebavljenega in z vonjem prepojenega nektarja vodo, še ne vemo točno, a morda doživimo nekoč še to veliko odkritje. Zadovoljimo se tedaj z ugotovitvijo dejstva, da se je iz prebavljenega nektarja v čebeljem telesu voda po večini izločila. Saj je bilo v nektarju 80—90 odstotkov vode, med pa je ima le še okrog 20 odstotkov. Trditve, da izpuhteva voda iz medu šele v panju iz odprtih celic, je okostenela budalost, ki se je naselila v glavah čebelarjev. Med ima namreč tako močno nagnjenje za sprejemanje vode iz zraka, da na to niti misliti ni, da bi s hlapijenjem oddajal vodo zraku. Strjevanje medu, kristaliziranje in spreminjanje v sladkor ne nastaja zaradi zorenja in sušenja v celicah, ampak samo po sebi zaradi tvorjenja kristalov, pri čemer je vedno potrebna tudi neka količina vode (kristalizacijska voda). Če odzamemo n. pr. sladkorju preveč vode, potem sploh ne more kristalizirati. Podobno je pri medu. Ravno to, da nima vode, zabranjuje bakterijam razkrojevanje. Med vsebuje sicer tudi vodo, vendar porabi to vodo le zase. Prav tako res je, da ima veliko poželenje po vodi. To lastnost imajo vse kondenzirane (vkuhane ali posušene) stvari, n. pr. sol; sladkor, seno itd. Te stvari so zelo sprejemljive za vodo.

To pa je stvarjem pogubno, ker pridejo na ta način do vode, ki jo rabijo bakterije. Manjka le še primerna toplota, kajti bakterije rabijo: hranivo, vodo in toploto. Mraza pa ne morejo prenašati; zato so v gospodinjstvu potrebne za ohranitev živil omare z ledom in ledenice ali vsaj hladne kleti.

Tudi med ima isto lastnost kot vse kondenzirane snovi: iz zraka privlači vodo, ne da bi to opazili. Iz zraka pa prihaja največkrat škodljiva voda. Zato tudi v gospodinjstvu zabranjujemo dostop zraka do živil na ta način, da jih v posodah zalijemo z oljem in maščobo, ali da jih zapечатimo. S tem smo bakterijam, ki jih je v zraku vse polno, preprečili, da bi se naselile v njih.

Zdaj že vemo, da se začne med kvariti tedaj, če dobi iz zraka vlago. Ljudje dostikrat mislijo, da je prostor, kjer imajo shranjen med, popolnoma suh. A to ni tako preprosta stvar. Le položi prav suh papir na kakem takem mestu in ga potiplji čez nekaj dni. Že z roko boš čutil, da je postal papir vlažen. (Papir je tudi nastal s sušenjem in ima zaradi tega silno »žejo«.)

Če ta papir stehtaš na natančni kemični tehtnici, boš tehtal tudi vodo, ki jo je papir vsrkal vase. Ako pustiš papir dlje časa v dotičnem prostoru, boš opazil tudi bakterije, ki so začele svoje delo. Papir je dobil plesnive lise: glivice plesni že uničujejo papir.

Prav tako ima naš med pogubno žejo po vodi. Vsrkava jo iz zraka celo skozi pravit pokrov in skozi papir. Prvo, kar čebelar opazi, je to, da je postal med naenkrat razredčen in tekoč kot voda, posebno v zgornji plasti. Ko ga je iztočil, je bil ves lepo enakomerno gost. Ta vrhuja tekoča plast ni nič drugega kot voda, ki jo je med vsrkal iz zraka. Blebetavi vseznalci seveda trdijo, da je tak med posledica krmljenja s sladkorjem, ali da mu je čebelar prilil vodo. Razumljivo je, da se med pokvari, če mu prilijemo vodo, a tega niti treba ni, saj jo sam prav poželjivo vleče iz zraka. To si dobro zapomni, ljubi čebelar!

Ko se med zavoljo prevzete vode razredči in postane v nekaj dneh moten, tedaj so že na delu bakterije (v našem primeru kvasne glivice), ki so se naselile v razredčenem medu. Te bakterije rastejo, se razmnožujejo in dihalo kot druga živa bitja. Zrak, ki ga izdihavajo, povzročata na medu pene. Vsa stvar je začela vreti in pri tem se razvija ogljikova kislina, ki se dviga z mehurčki na površino. Pri tem nastaja alkohol. In drugega nič? Ne, nič drugega. To pokvarjenje tedaj ni ravno tako strašno. Nekaj snovi bo manj, ker kvasne glivice živijo in se hranijo, pri čemer izločajo ogljikovo kislino, ki odhaja največ v zrak. Alkohol pa ostaja v razredčenem medu in tu celo vsrkava vodo, ki bi jo sicer rad imel med. Ker v nižje plasti medu voda ne more več prodreti, navadno vrenje kmalu preneha. Le če je prostor, kjer imamo shranjen med, zelo vlažen, se zna zgoditi, da zaide vrenje tudi v globlje plasti medu.

Sčasoma poginejo v tem pokvarjenem medu glivice, ki so povzročile vrenje, in se združijo v tanko kvasno plast. Pokipela plast postane čista, ker pa zaradi pomanjkanja vode ni mogla popolnoma povreti, je v njej le malo alkohola in še mnogo sladkorja.

Iz navedenega sledi, da o pokvarjenem medu skoraj ni govora. Malenkost alkohola ne škoduje prav nič in meni se zdi, da ima med celo boljši okus. Komur pa ni všeč, lahko to povrelo plast posname, jo porabi za liker, dá otrokom ali čebelam.

Če smo si na jasnem, kako nastane »pokvarjeni med«, bomo znali med obvarovati, da se nam ne pokvari, če pa bi se pokvaril, bomo znali kvarjenje omejiti, torej pokvarjenega rešiti.

Ako shranimo med v popolnoma suhem prostoru, se nam ne bo nikdar pokvaril. Da ugotovimo, če je prostor res suh ali ne, položimo vanj prav suh papir. Kakor hitro postane papir vlažen, je to znak, da prostor ni popolnoma suh. Papir je prav gotovo vlažen, če se nam zdi med prsti izredno voljan in nekako cunjast. V takem prostoru ne smemo shranjevati medu. Če opazimo, da se je med že navzel vlage in postal tanko tekoč, ali če je že začel vreti, tedaj odstranimo tanko tekočo, se pravi povrelo plast, ali pa med kondenziramo in steriliziramo.

Kaj pa je spet to: kondenzirati in sterilizirati? O kondenziranem mleku ste že slišali, saj se dobi v mestih po trgovinah. To je čisto navadno, gosto vkuhanano mleko: z vkuhavanjem in z dodatkom sladkorja so mu odvzeli vodo, ki jo bakterije rabijo, ko hočejo mleko pokvariti. To mleko vzdrži toliko časa, da sprejme iz zraka zopet dovolj vlage, ki jo rabijo bakterije

za svoje razdiralno delo, če niso ljudje že prej tako prepariranega mleka popili v kavi. To je tedaj kondenziranje. Sterilizirati pa pomeni uničiti življenje in življenjske klice v kaki snovi. Kot kmet boš vedel, da je sterilni nerodovit svet, torej svet, na katerem ne raste nobena stvar.

Kondenziranje in steriliziranje se izvrši tedaj z vročino. Tako je splošno v navadi. Če kaj kuhamo, mora biti posoda odprta, pri steriliziranju pa zaprta, ker je treba paziti, da ne pridejo iz zraka škodljive klice v snov. Koliko takih klic je v zraku, si gotovo že opazil v sončnem pramenu, ki je posijal skozi kako režo v temno sobo. V teh sončnih žarkih si videl pravi ples najraznovrstnejših klic, ki so v zraku.

Navadno zapremo pri steriliziranju posodo z vato, da lahko odhaja iz posode zrak in vodna para, ne da bi posoda počila. Skozi vato pa ne more prodreti nobena klica iz zraka v posodo. Nadalje je treba vedeti, da pri vkuhavanju bakterije kmalu poginejo, medtem ko vzdrže trosi, nekako seme bakterij, ki je zelo trdoživo, več ur v vreli tekočini. Zato se zatečemo k zahrbtnosti. Počakamo namreč, da tudi ti trosi vzkale, ne da bi razvili novih trosov. To se zgodi nekako v 24 urah. Če po tem času zopet kuhamo, uničimo vsa živa bitja v tekočini. Tako smo snov sterilizirali. Danes imamo v gospodinjstvu že posebne priprave za steriliziranje, n. pr. Weckove posode. Z gumijevim obročkom obdan pokrov pušča pri vkuhavanju zrak iz posode, da ta ne počí. Pozneje pa pritisne vnanji zrak na pokrov, da se trdno zapre in ne more prodreti nobena škodljiva kal iz zraka v posodo. V taki Weckovi posodi lahko steriliziramo tudi med, le nekoliko draga bi bila ta stvar.

Med, ki je na tem, da se začne kisati, ali ki je že začel vreti, lahko kondenziramo (mu odstranimo vodo) in steriliziramo (uničimo v njem kipele glivice) takole: Kozarce ali lonce z medom postavimo odprte ali pokrite s pokrovkami na plitve pločevinaste posode, v kakršnih pečemo v štedilniku kruh. Čež posode denemo časopisni papir, jih prekrijemo še s pločevinasto posodo ter vse skupaj porinemo v vročo krušno peč ali v pečico pri štedilniku. Da se kozarci ne razpočijo, jih moramo polagoma in previdno segrevati na ta način, da jih pustimo nekaj časa pred pečjo ob odprtih vratih. Šele ko so se tu posode dobro ogrele, jih smemo potisniti v peč. V teku pol do ene ure izvlečemo posodo iz peči, posnamemo pene in med je ozdravljen.*

Če pustimo med predolgo v vročini, izgubi poleg vsesane vode tudi kristalizacijsko vodo. Med potem sploh ne kristalizira več, ampak postane vlečljiv in gosto tekoč.

Pomnimo tedaj: Če se med pokvari, t. j. če postane redek in moten ali če začne vreti, je vzrok vedno to, ker je bil shranjen v vlažnem prostoru. Če smo krmili čebele s sladkorjem ali smo med prezgodaj točili, nima s tem prav nikake zveze. Ko so čebele odložile med v celice, je že dozorel in se ne zgosti morda s hlapenjem, ampak le s kristalizacijo. Med je zelo higroskopičen, to se pravi, da poželjivo sprejema vodo iz zraka. Le zaradi te vsesane vode začne vreti, pri tem pa se razvijata ogljikova kislina in alkohol.

Med, ki je začel vreti, kondenziramo ali steriliziramo najlaže v krušni peč ali v pečici pri štedilniku. Skisani med ni nič izgubil na svoji vrednosti, ker je pri vrenju dobil le nekaj alkohola. Pokvarjeni med ima na vesti vedno le tisti, ki ga je hranil v vlažnih ali premalo suhih prostorih.

* Seveda izgubi med pri tem mnogo eteričnih snovi. (Opomba poročevalca.)

Nekaj čebelarških spominov

Komaj 13 let sem bil star, ko mi je umrla mati. Ker je bila doma revščina, me je oče takoj po njeni smrti oddal v rejo h kmetu p. d. Spodnjemu Zavrtniku, ki je imel svoje posestvo pod košato Raduho. Kmetija je ležala na njenih vzhodnih obronkih. Kadar se je zjasnilo, jo je celo v najhujši zimi obsevalo toplo sonce od jutra do večera. Tu gori nismo poznali otožnih dolinskih megla. Ker je bil kraj poleg tega zavarovan pred severnimi vetrovi, je bil kakor ustvarjen za čebelarstvo. Zato ni bilo nič čudnega, če je bil moj rednik vdan čebelam z dušo in telesom. Četudi je bil od zore do mraka zaposlen s trdim delom po strmih bregovih svoje domačije, je vedno našel dovolj časa za čebele. Ob prostih urah mi je često razlagal tajnosti iz njih življenja. Z največjim zanimanjem sem ga opazoval pri njegovem delu v čebelnjaku in mož je menda kmalu spoznal v meni bodočega čebelarja. Pa mi je nekega lepega majskega dne naročil: »Ker moram oditi v hosto, prepuščam skrb za čebele tebi. Tu imaš zvonček, in ko boš videl, da sili iz kakega panja večja množina čebel, začni na vso moč zvoniti. S tem boš priklical mene, hkratu pa bo močno zvonjenje povzročilo, da se bo roj zbral in vsedel na najbližje drevo.« Prej mi je namreč moj rednik smeje večkrat povedal, da jo roji, če je tišina, radi popihajo, da pa se ob ropotu vsedejo na prvo vejo, ki jo najdejo.

Na poverjeno mi nalogo sem bil zelo ponosen in prepričan sem bil, da jo bom dobro opravil. Sedel sem na klopcu pred čebelnjak ter skrbno motril čebelice. Tako nekako okrog 11. ure sem naenkrat opazil, da se iz nekega panja vsiplje čudo mnogo živali. Na vse pretege sem začel mahati z zvončkom. Gospodar je takoj nato pritekel iz hoste, meni pa se je zdelo, da so se čebelice ob čarobnem zvonjenju resnično obesile na najbližjo vejo.

Roj sva brez vsake muke ogrebla in spravila v panj. Zelo sem bil vesel, ko sem videl, da je gospodar z menoj zadovoljen, še bolj pa se je povečala moja radost, ko mi je povedal, da mi ravno ta roj poklanja v dar. In že takrat sem trdno sklenil, da se ne bom nikdar več ločil od čebel.

Vso skrb sem sedaj posvetil svojemu panju, zraven pa sem vestno pomagal svojemu redniku pri delu v čebelnjaku. Tako sem čedalje bolj prodiral v tajnosti čebeljega življenja in se počasi usposabljal za samostojno čebelarjenje. Čim več pa sem imel opraviti s temi marljivimi živalcami, tem bolj sem jih vzljubil.

Leta so mi pri dobrem redniku bliskovito minila. In prišla je prva svetovna vojna. V svojem 18. letu sem moral oditi k vojakom. Srečno sem preživel vojno viхро ter se vrnil kot zrel mož v domači kraj. Takoj, ko sem se oženil in osamosvojil, sem se odločil, da si nabavim zopet čebele in da postanem čebelar. Teга sklepa pa ni rodila želja po dobičku, temveč ljubezen do nežnih in tako izredno marljivih živali.

V našem kraju pravijo tole: »Če hočeš imeti uspeh v čebelarstvu, moraš pričeti čebelariti s tremi roji. Enega moraš dobiti v dar, drugega moraš najti, a tretjega ukrasti.« V dar sem že dobil roj, a kje naj drugega najdem? Pa se pojavita nekega lepega poletnega dne pred mano dva kozja pastirčka, Malerjev Maks, o katerem ne vem, kaj se je zgodilo z njim v tej vojni, in Jerčeto Francelj, ki služi še sedaj v naši vojski, ter mi povesta, da sta na paši v visokem skalovju nad Savinjo izlaknila divje čebele. Urno se opremim z vsem potrebnim, se oprtam še s panjem in hajd z njima na pot. Po dveh urah naporne hoje me pripeljeta pastirčka do starega macesna. Takoj spoznam, da je družina, ki se je naselila v votlem debelu tik nad zemljo, zelo močna. S sekiro previdno nasekam deblo ob vdolbini, kjer so imele čebele vhod, in tako odprem votlo deblo. Ko je ležalo pred mano razgaljeno celo gnezdo, se ga kar nisem mogel nagledati. V njem je bilo ogromno satovja, mnogo zalege in obilo medu. Čebele so se razdražene zaganjale vame, vendar mi niso mogle do živega, ker sem imel na glavi čebelarško pokrivalo in na rokah gumijaste rokavice. Skupila pa sta jo pastirčka in vsa njuna čreda koz. Naenkrat je nastalo tako vpitje in meketanje, da sem nehotе prenehal z delom. Teга koncerta ne bom pozabil vse svoje žive dni. Da se ubranijo majhnih napadalcev, so jo koze s pastirčkoma vred ubrale v divjem begu v dolino. Kmalu je nastal okrog mene najlepši mir. Ker me ni nihče več motil, sem svoj posel končal brez vsakih zaprek. Napolnil sem štirilitrsko posodico do vrha s sladkim medom, mnogo medenega satovja pa sem zložil na kupček in ga kasneje zanesel niže v breg, kjer

sta me čakala pastirja, vsa preplašena, raztrgana in nekako čudno zabuhla v obraz. Naročil sem jima, da naj zvečer, ko se bo stemnilo, odneseta čebele in satovje domov, toda pozabil sem jima zaščiti, da satovja ne smeta dati v panj. Panj je bil namreč zaprt z mrežastim okencem, to pa je bilo potisnjeno v njegovo notranjost, tako da je nastal zadaj prazen prostor. V ta prostor sta položila pastirja sate, preprečila s tem prezračevanje in povzročila nesrečo, pri kateri je bila skoraj vsa družina že na potu uničena. Preostala je le matica in peščica čebelic. Družinica seveda ni bila zmožna življenja, vendar sem z njo zadostil drugemu predpisu, ko pa sem si pri dobrem prijatelju-čebelarju izposodil na skrivaj še en roj, sem izpolnil tudi tretji pogoj in tako postal čebelar po vseh naših domačih predpisih.

Čebelarim že 35 let in imam s čebelami veselje, če mi prinesejo kaj medu, ali pa tudi nič. Kar zdi se mi, da jih imam še rajši, če vidim, da so revice in da jim preti nevarnost pogina. To marljivo živalco ljubim tem bolj, čim večje skrbi in težave imam z njo.

V teku svojega čebelarjenja sem doživel dobre in slabe čase. Najhuje pa je bilo med okupacijo, ko so Nemci brez usmiljenja gospodarili po naših čebelnjakih. Kljub temu, da smo morali tedaj marsikaj pretrpeti, pa nas čebelarški humor ni nikdar zapustil. To priča tudi naslednji dogodek.

Jercetov Tonček, brat v prejšnji zgodbi imenovanega Franceljna, mi je posodil panj. Čez nekaj časa pa bi očitno imel rad svoj panj nazaj. Ker mi ni upal tega odkrito povedati, se je zatekel k zvijači. Seveda sem se tega zavedel šele tedaj, ko me je že pošteno potegnil.

Nekega vročega poletnega dne priteče Tonček k meni in mi pove, da je našel v skalovju nad vasjo divje čebele. Umevno je, da sem bil takoj pripravljen, da jih grem ogrebat. Odšla sva z doma z vsem potrebnim in iskala čebele ure in ure v neznojni vročini. Toda vse najino iskanje je bilo zaman; nisva jih našla. Ko me je začela zmagovati utrujenost, sem Tončku nasvetoval, da bi si malo odpočila v senci košate smreke. Kako zadovoljen je bil prebrisan Tonček z mojim predlogom! Jaz sem kmalu v hladni senci zadremal, Tonček pa jo je medtem odkuril s svojim panjem domov. Ko sem se zbudil in opazil, da ni ne Tončka ne panja, se mi je šele posvetilo, za katerim grmom tiči zajec. Vzel sem potgavščino za dobro in se vrnil v vas. Prvi, ki me je srečal, je bil čebelar Cigale, sedanji predsednik tukajšnje Čebelarke družine. Ker sem mu prej povedal, da grem ogrebat v skalovju najdene čebele, sem bil v nemali zadregi, ko me je vprašal, kako sem pri njih opravil. Pa sem se mu na kratko odrezal: »Mnogo rojev sem že ogrebel, te preklicane čebele pa so me ugnale. Tako so bile hude, da jim nisem mogel priti blizu.« Ne daleč sta najin pogovor poslušala dva možakarja, ki bi po tukajšnjih predpisih tudi rada postala prava čebelarja. Eden je bil mizarški mojster Rajko, ki je pozneje padel pri partizanih, drugi pa čevljar Lojze. Komaj se je prijatelj Cigale odstranil, sta že planila k meni in me obslala z vprašanji, kako in kaj je s temi čebelami. V meni je vzvalovila hudomušna kri in začel sem jima opisovati na dolgo in široko, kje bosta našla čebele. Ko sem jima želel več sreče, kakor sem je imel sam, sem se od njiju poslovil. Napotil sem se proti domu in se na tihem veselil, kako bosta postala prijatelja, ki sta že marsikomu kakšno zagodla, indirektno žrtvi malega Tončka. Tudi onadva sta odšla domov z namenom, da se temeljito pripravita na ekskurzijo v ranem jutru. Oglasila sta se celo pri nemški komandi v vasi, javila, da bosta zjutraj v skalovju nad vasjo ogrebala čebele in prosila, da bi vojaki nanja ne streljali. Naslednji dan sta se že zgodaj odpravila na pot. Mimogrede sta v jutranjem mraku pohodila v jezo marsikatere pridne gospodinje bližnje vrtove, ko sta iskala v njih pelina. Pri nas namreč govore, da se ubraniš čebel, ako si natareš s pelinom roke in obraz. Čebele sta iskala do poznega dopoldneva, ne da bi jih našla. »Aha,« sta se končno domislila, »pa opazujva, kam čebele lete!« Nobena živalca ni zletela v tisto smer, ki sem jo jima jaz označil; vse so frčale drugam. Navsezadnje sta obupala ter se razočarana in do skrajnosti izmučena vrnila domov. Sel sem k njima in ju lokavo vprašal, kakšno srečo sta imela na svojem lepem izletu, in če sta se pošteno najedla sladke strdi. Oba sta močno dišala po pelinu, držala sta se pa tako kisló, kot bi ju črvičilo po drobovju. Eden mi sploh ni hotel odgovorjati, drugi pa je bil z odgovori prav kratak. Slednjič sem jima povedal, da smo vsi iskali nekaj, česar nikjer ni bilo, in da sta z mano vred nasledla muhavosti prebrisanega Tončka. Smejali smo se vsi trije prav iz srca.

Leta 1946. je spomladati kazalo, da bodo družine zopet enkrat dobro odrezale in da bomo imeli bogato letino. Toda kasneje se je vreme v našem kraju tako pre-

okrenilo, da so splavale vse naše nade po vodi. Skoraj ni bilo dneva brez vetra in dežja. Zato je umljivo, da je panj, ki sem ga imel na tehtnici, od srede junija dalje stalno kazal primanjkljaj na teži. Prišla je pozna jesen in z njo strah, da bomo izgubili vse. To bi se tudi v resnici zgodilo, če bi nam ne priskočila na pomoč naša zadruga. Dodelila nam je toliko sladkorja, da se bodo čebele z njim vzdržale vsaj do pomladi; kako bo potem, je pa vse odvisno od spomladanskega vremena. Upajmo, da nas ne bo zopet tako prevarilo kakor lansko leto.

Priznavam, da sem stal dolgo časa izven vrst organiziranih čebelarjev. Gledal sem nekako skeptično na čebelarstvo organizacijo, sedaj pa vidim, da je le v skupnosti moč in rešitev, zlasti tedaj, kadar grozi uničenje našim čebelicam. S silnim veseljem sprejemam vsako številko Slovenskega čebelarja. Prebiram ga tudi svojim še neveljanjenim tovarišem in sem prepričan, da jih bom vse prav kmalu pridobil za vstop v našo zadrugo.

Zupančič Jože:

Med slovenskimi čebelarji pred 100 leti

Ze Valentin Vodnik je v svojih »Lublanskih Novizah od cejlga svejta«, ki jih je bil začel izdajati pred sto in petdesetimi leti (prva številka Vodnikovih novic je izšla 4. januarja 1797), posvečal vso pozornost velikemu ruskemu narodu. Ruse je imenoval po njih glavnem mestu Moskvi — Moškovitjarje. Vodnik je bil pravcati rusofil; saj je zabeležil, kadar je le mogel, kako dobro vest o Rusih, kar so mu seveda tedaj šteli v slabo. Ko je prišel oddelek ruske vojske v Ljubljano, je tudi to vest takoj zabeležil v svojem listu in simpatično prikazal naše krvne brate iz vzhodnih krajev.

Prav tako pozorno je zasledoval življenje v Rusiji urednik dr. Janez Bleiweis v svojih »Novicah, gospodarskih, obrtniških in narodnih«. V Bleiweisovih novicah z dne 16. februarja 1849 — od tega bo čez dve leti preteklo že polno stoletje — sem zasledil naslednje poročilo, ki ga objavljam zaradi njegove zanimivosti, in sicer tako, kakor je bilo natisnjeno, deloma pa tudi zato, da bodo sedanji bralci videli, kako lep in domač jezik so takratne Novice pisale.

Članek se glasi:

Čebelarstvo na Rusovskem. Čbela je Rusom kaj ljuba domača živalca; rusovski kmetovavec ima posebno skrb za njo, in jo s pravim veseljem glešta [neguje].* Znane so mu popolnoma navade in potrebe omenjenih živalic, in on ve vse napake, ki jim utegnejo škodovati, o pravem času odvratači. Skoraj pri vsaki hiši je poseben vrt za čebele, kjer čebelnjak poln panjev, dostikrat do sto in še več, napravljen stoji. Vedno mora kdo na čebelnem vrtu biti, ki ve s čebelami v caker hoditi, in opravlja dela, kakršnih čebelarstvo potrebuje, ali pa leži v majhni koči, ki je s slamo krita, kakor zvest čebelni čuvaj in oskrbnik. Panjovi so navadno iz štiri čevlje dolgih in do dva čevlja širokih in izdolbenih klad napravljeni; kjer še nimajo enacih klad, jih napravljajo kakor pri nas sode, iz posameznih dog in jih nabijajo z obroči, katerih pa ne pokladajo, kakor pri nas čebelarji, ampak jih pokonci postavljajo. Pozimi hranijo panjove v koči iz slame napravljeni, kjer so zimskega mraza popolnoma obvarovani.

Na Rusovskem imajo sem ter tja veliko lipovih gozdov in neizrečeno veliko ajde; tu in tam tudi dovolj maka sejejo, in na širokih ravninah raste po celi rusovski deželi tudi obilo cvetlic, kjer čebele posebno bogato pašo dobivajo; ni tedaj čuda, da so Rusi izvrstni čebelarji, in da pridelajo sila veliko medu, kateri je prijetnejši, kakor oni iz planinskih krajev.

*

Bleiweisove Novice z dne 24. avgusta 1859 pa prinašajo naslednjo beležko:

Korenje — čebelam dobra paša. Neki čebelar je zapazil, da so čebele z velikim veseljem letale na ostanek ostrganega korenja. Dal je tedaj nalašč več korenja (mrkve) zribati in ga je postavil čebelam pred čebelnjak. Čebele so letale na korenje kakor na ajdo. Tudi je dal korenja v vodi skuhati, da se je popolnoma

* Opombe v oglatih oklepajih [] so dodane sedaj. Z. J.

razkuhalo, in ta sok je postavil čebelam pred čebelnjak. Tudi na to sladčico so čebele letale z velikim veseljem.

Spomladi, kadar čebelarjem primanjkuje živeža za čebele, bi utegnilo korenje dobra piča biti in marsikateri panj rešiti pogina. Naj bi naši čebelarji poskusili to!

*

V »Novicah« istega leta je objavljen članek J. Jonkeja iz Crmošnjic na Dolenjskem, ki opisuje letino in strd pred 88 leti. Sporočilo dolenjskega čebelarja (morda so njegovi nasledniki še danes vneti čebelarji in bodo veseli glasu svojega prednika) objavljamo v celoti:

Cebele in strd leta 1859. Ze lani so pridne čebelice le malokje zimske hrane dovolj nabrati mogle, zakaj skozi celo poletje ni ne enkrat padla medena rosa, in tudi ajda jim lani ni dala, česar so potrebovale. Za tega voljo so skrbni in umni čebelarji večkrat svoje čebelice že v jeseni oskrbeli z nekolikošnim satovjem, da so se pozimi preživeti mogle.

Ker je zadnja zima po novem letu kaj topla in mehka bila, so jih čebelarji mogli prezgodaj pod milo nebo spustiti in jih s prihranjenim medom (strdjo) živiti.

Ali z medom pitane čebelice so prezgodaj obilen zarod napravile, in vso zalogo medu povžile; prišel je potem letošnji nemili majnik z mrzlim in viharnim vremenom, kateri je zaprl čebele v panjove, da niso mogle ven si živeža iskat, še manj pa medu čez svojo potrebo nabirati. Medu za živež čebelicam ni bilo pozneje nikjer in tudi za drag denar ne dobiti. Kaj družega je sledilo iz tega, kakor to, da je večina čebel glada (lakote) konec vzela in da so čebelarji vsi klavnri in žalostno postopali okoli svojih praznih čebelnjakov.

Ker je potem takem čez letošnjo spomlad veliko manj kot druga leta polnih panjev ostalo, in ker so ob letošnjem ajdovem cvetju le poslednji trije dnevi preteklega meseca [urednik je dodal: Iz Gorenjskega pa smo slišali, da so ondi čebele letos dosti dobre] velikega srpana čebelam ugodni bili, po tem pa je nastopila spet ostra sapa (burja), in se nabiranje medu zdaj že svojemu koncu bliža, ne smemo od letošnje letine zastran medu več pričakovati, kakor da bo še manj kot srednja letina. Opomniti pa moram, da meseca malega in velikega srpana nabrani med, ker sta oba meseca suha in vroča bila, bo veliko bolji mimo takega, ki se pridela v mokrem poletju. Letošnji med ima veliko več sladčice v sebi, je tečnejši in se bo dolgo ohraniti dal.

Letošnji med se bo v lončenih in dobro pocinjenih piskrih na hladnem kraju več let ohraniti dal, ako ga le obvarujemo mravelj in drugega mrčesa, ki ga rad zalezuje, in od časa do časa posnemamo to, kar se ga v gorkem vremenu na vrhu staja, da se kisati ne začne. Kdor bo tako pridno ravnal, bo imel tečnega in zdravega medu za živež čebelam dovolj.

Ne bom se motil, ako rečem, da javalne bomo dobili prihodnje leto, pa morebiti tudi več let ne, tako dobrega medu, kakor bo letošnji, ker večletna skušnja uči, da malokdaj je dve leti ali več let zaporedoma dobra medena letina.

V Crmošnjicah na Dolenjskem 5. septembra 1859.

*

»Hospodarski list česky« je objavil istega leta članek iz čebelarskega življenja. Kratek izvleček iz tega članka so objavile tudi ljubljanske Novice, pod naslovom:

Cebele pomagajo sadnemu drevju, da bolj rodi. V Sleziji so se sadjerejci prepričali, da čebele k rodovitnosti sadnega drevja veliko pripomorejo. Da bi se o tem še bolj prepričali, so v dveh kmetijskih učilnicah v pruski Sleziji skušnje ponovili, katere so potrdile, da so sadna drevesa v enaki zemlji, v enakem podnebjju, in pri enakem gleštanju [oskrbovanju] itd. ondi, kjer imajo dovolj čebel, 6 do 8 odstotkov več sadja rodile, kakor tam, kjer nimajo čebel. Ob enem Slezijani tudi trdijo, da je sadje ondi, kjér se čebelice po drevesnem cvetju praše, veliko slaje in boljg okusa, kakor tam, kjer je čebeloreja zanemarjena, kar je pa menda bolj drugim vzrokom, ne pa čebelam pripisati.

*

Novice prinašajo v istem letniku tudi obvestilo o izidu nove čebelarske knjige, ki je izšla pri Hrvatih pred 100 leti. Novica se glasi takole:

Nove čebelarske bukve. Slavni odbor društva gospodarskega horv. slavonskega je 19. dan p. m. naši družbi nove čebelarske bukve priporočil. Ker se moremo na

besede sl. odbora zagrebškega popolnoma zanesti, da je knjiga dobra, jo priporočamo tudi mi vsem čebelarjem, ki razumejo našemu slovenskemu jeziku vso podobno hrvaščino. Naša družba [slovenski čebelarji tedaj še niso imeli samostojnega čebelarskega društva, temveč so bili včlanjeni v ljubljanskem gospodarskem društvu] bo rada prejela naročila. Glasi se pa omenjeno pismo takole:

»Slavno gospodarsko društvo v Ljubljani!

Profesor Križevački Ante Horvat spisao je djelo o pčelarstvu, koje se svakomu gospodarju preporučiti može. Budući da ovdašnji gospodari, osobito gosp. župnici pčelarstvom se rado zabavljaju i našem jeziku vješti su, odbor podpisani prosí, da ovo djelo slavno društvo posestrimo preporučiti i u »Novicah« proglasiti bi izvolilo. Koji bi želio takovo imati, neka se izvoli ali tamo ili ovdje kod društva gospodarskoga oglasiti. Djelo će koštati 80 kr. nov. dn. unapried ne traži se plaća.

Odbor upravlj. gosp. društva hrv. slav. u Zagrebu.

19. svibnja 1859.

*

Za konec pa še drobno zdravniško navodilo, kakor so ga »Novice« priporočile svojim bralcem 14. septembra 1859.

Zdravilska skušnja. Če osa ali čebela človeka ali živino piči, ni boljšega pomočka, kot je kuhinjska sol v en malo vode pomočena in na rano položena. Tudi takrat, ko je človek s-pijačo kako oso požrl in ga je ona v grlo pičila, bolečine brž jenjajo, ako večkrat vode popije, v kateri je bilo dovolj kuhinjske soli raztopljene.

Ing. Rihar Jože: Obveščevalne postaje

Večina obveščevalcev javlja, da so imele čebelje družine sredi januarja (15., 16. in 17.) tu v večji tam v manjši meri priliko za trebitev. Poedini obveščevalci poročajo, da so že nekaj tednov pred trebitvijo z močnim šumenjem naznanjale, da težko pričakujejo izleta. Saj niso imele okrog 50 dni možnosti, da bi izpraznile svoje črevesje, ki se je v tej dolgi dobi prenapolnilo z neprebavljenimi ostanki hrane. Ker je s tem v nujni zvezi pojav griže, je pričakovati hudih posledic zlasti pri čebeljih družinah na področju Ljubljanskega polja. Edino čebele v tem skoraj stalno zameglenem predelu in v gornji dravski dolini niso imele priložnosti izleta. Zato je zlasti tam, kjer so čebele prezimovale na medu, ki izvira deloma ali povsem od iglavcev, pričakovati večjega nastopa griže in padca družin.

Mesečni povpreček za januar 1947			
Toplina	Padavine	Izlet	Poraba
-5,63° C	45,7 mm	2 dni	85 dkg

Breg-Križe: Po sprašenju dne 16. t. m. je bilo čuti iz panjev normalno brnenje — znak dobrega prezimovanja.

Kranj: Minulo je že dva meseca, odkar so čebele zadnjič letele. Pri nekaterih panjih je bilo opaziti konec meseca prisiljen izlet.

Virmaše-Škofja Loka: Medtem ko sta imeli sredi januarja Selška in Poljanska dolina tople in jasne dneve, v katerih so se čebele pošteno preletele in očistile, ni bilo pri nas zaradi megle in mraza že skoraj tri mesce izleta.

Kalce-Logatec: V treh dneh trebljenja je ostalo zelo malo čebel v snegu, ker je bil južen in trd.

Krka: Dežomerska postaja je zabeležila 44,5 mm padavin.

Novo mesto: Na izletni dan 17. januarja je kazal toplomer v senci le 6° C. S trebljenjem se je zmajšala nevarnost obolenj, ki grozi zaradi tega, ker prezimuje

večina družin na mani. Imam vtis, da bo precej mrtvic, ker so bila žrela pri več panjih zatrpana z njimi.

Mala Nedelja: Toplomer je kazal 7. januarja, to je na najmrzlejši dan v mesecu v raznih krajih Slovenije kaj različno najnižjo toplino. V Skofji Loki in na Turškem vrhu pri Ptujju je n. pr. kazal samo -16°C , v Cezanjevcih in Bistri -19°C , v Selnici ob Dravi in v Logatecu pa kar -22°C , a v Ribnici celo -25°C .

Turški vrh-Ptuj: V januarju je bilo 18,6 mm padavin.

Podroben pregled za mesec januar 1947

a) Meteorološki podatki

Kraj	Višina nad morjem	Toplina zraka			Dni je bilo						
		najvišja	najnižja	srednja mesečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	poljasnih	jasnih	vetrovnih
Breg — Tržič	483	+4	-20	-4,93	1	2	8	11	7	13	4
Kranj	385	+6	-28	-3,77	—	1	2	15	9	9	12
Virmaše — Skofja Loka	361	+2	-17	-4,80	—	1	4	15	11	5	16
Bistra — Borovnica	290	0	-19	-5,55	—	1	3	11	7	9	1
Kalce — Logatec	494	+5	-23	-7,16	3	2	4	11	4	11	—
Ribnica	500	+10	-25	-6,90	2	—	4	9	10	11	4
Krka	300	+5	-21	-5,51	2	—	5	20	3	8	16
Pluska — Trebnje	207	+12	-24	-6,03	2	—	5	15	12	3	12
Novo mesto	180	+6	-24	-5,44	2	—	5	9	8	14	11
Sv. Lovrenc na Pohorju	442	—	—	—	2	2	6	8	11	10	1
Selnica ob Dravi	324	+5	-23	-6,96	—	3	9	11	16	4	31
Mala Nedelja	279	+3	-18	-4,90	2	1	5	13	9	7	5
Cezanjevci	182	+5	-21	-5,58	2	2	6	8	17	6	12
Turški vrh — Ptuj	336	+8	-18	-5,70	2	2	7	14	12	5	11

b) Podatki o gibanju tehtnice

Kraj	Panj je na teži									
	pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih <i>dkg</i>		največ pridobil	
	1.	2.	3.	1.	2.	3.	pridobil	porabil	<i>dkg</i>	dne
	mesečni tretjini <i>dkg</i>									
Breg — Tržič	—	—	—	10	—	20	—	30	—	—
Kranj	—	—	—	25	25	20	—	70	—	—
Virmaše — Skofja Loka	—	—	—	30	15	45	—	90	—	—
Bistra — Borovnica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalce — Logatec	—	—	—	15	55	25	—	95	—	—
Ribnica	—	—	—	30	25	20	—	75	—	—
Krka	—	—	—	25	30	30	—	85	—	—
Pluska — Trebnje	—	—	—	40	30	30	—	100	—	—
Novo mesto	—	—	—	40	30	40	—	110	—	—
Sv. Lovrenc na Pohorju	—	—	—	20	25	25	—	70	—	—
Selnica ob Dravi	—	—	—	—	60	30	—	90	—	—
Mala Nedelja	—	—	—	40	20	50	—	110	—	—
Cezanjevci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turški vrh — Ptuj	—	—	—	35	30	35	—	100	—	—

Odpitja noč in dan so groba vtata ...

† SLUGA FRANC

Sluga Franc, rojen 12. marca 1881, po poklicu strojevodja drž. železnice v pok., stanujoč v Ljubljani, Rožna dolina c. V/28, je umrl 2. decembra 1946. Pokojnik spada med prve naše čebelarje, ki so prevažali čebele na akacijo v Vojvodino. Srečen je bil, kadar se je mogel razgovarjati o čebelah, svojih izkušnjah in doživljajih, ki jih je bilo dosti; saj je bil vnet in napreden čebelar polnih 30 let.

Med okupacijo je mnogo, a tiho trpel. Italijanski fašisti so ga z ženo vred zaprli in mu med preiskavo izropali stanovanje. Odnegli so mu marsikatero dragocenost. Sina in hčerko so vlačili po svojih zloglasnih taboriščih in ječah. Njegov zet Borštnik Bruno, ki je bil tudi čebelar, je umrl v Dachau-u že po osvoboditvi. Pokojnik dolgo časa ni vedel za to. Nestrpno je pričakoval njegovega povratka in se veselil svidenja z njim. Iz Dachau-a pa je prišla samo žalostna vest o prerani smrti in hladnem grobu v tuji zemlji.

Člani Čebelarске družine Vič smo ga spremili na njegovi zadnji poti na viško pokopališče. Na njegov grob smo položili zelen venec. Nepozabnega čebelarskega tovariša, ki je vsakemu rad pomagal, bomo trajno ohranili v svojih srcih. Slava njegovemu spominu!

† ZUPAN JOŽE

Zupan Jože je bil navdušen čebelar. Saj je začel čebelariti že s svojim 14. letom. Čebele so bile njegovo drugo življenje. Kadar je imel količkaj časa, je pohitel k njim, da se oddahne od dela, da si nabere pri njih novih moči za naporno službo, ki jo je vršil. Bil je železniški uslužbenec v Bohinjski Beli. In kakor je bil vesten v službi, tako je bil vedno na mestu tudi pri čebelah. Zato je vladal v njegovem čebelnjaku tako vzoren red kakor v malokaterem drugem.

Rojen je bil 26. januarja 1908 v Nomnju, svojo življenjsko pot pa je zaključil kot partizan 4. marca 1945. Padel je v Podgozdu, okraj Grgar v Slovenskem Primorju. Tam je tudi pokopan. Preprost vojaški grob krije njegove telesne ostanke. Naj mu bo lahka zemlja, za katere svobodo je dal svoje mnogo obetajoče življenje!

Mali kruhek

»Medeni teden« v Bratislavi na Slovaškem. Pred kratkim je začel izhajati ciklostiran bilten »Slovpres« (Slovaška pressa), ki ga v srbohrvatskem jeziku izdaja Poverjenišтво za informacije v Bratislavi na Slovaškem ter ga dostavlja raznim uradom in ustanovam v FLR Jugoslaviji. V 15. številki biltena z dne 31. januarja 1947 poroča »Slovpres« o »Medenem tednu«, ki so ga organizirali slovaški čebelarji. Članek se glasi v slovenščini takole:

»V okviru Medenega tedna, ki sta ga priredila Centralno združenje slovaških čebelarjev in Okrajna čebelarska organizacija v Bratislavi, so odprli dne 27. januarja 1947 čebelarsko izložbo, ki je trajala do vključno 2. februarja t. l. Razstava je zelo plastično prikazala znanstveno in praktično čebelarsko delo.

Številne obiskovalce je najbolj privlačila razstava čebelarskega tiska, ki je v podrobnostih prikazala razvoj in sedanje stanje čebelarstva tako na Slovaškem kakor tudi na Češkem. Prvi začetki čebelarstva v naših krajih segajo že v V. stoletje.

Bogat je bil tudi oddelek z najstarejšo čebelarsko literaturo, ki posega v dobo celega stoletja. Med razstavljeno literaturo je bilo nekaj prav dragocenih in redkih izvodov.«

Poročilo je izšlo še med razstavo in podčrtava, da je bil obisk razstave zelo živahen. Udeležili se je niso samo čebelarji in ostalo občinstvo iz Bratislave in okolice, temveč tudi gostje iz drugih krajev ČS republike. J. Z. — L.

Čebelji piki so sicer za neutrjene ljudi neprijetna stvar, vendar ne tako nevarni, kot ta ali oni domneva. Saj so znani le prav osamljeni primeri, da so ljudje od pikov umrli. Najbolj kočljivi so še piki v bližini dihalnih organov, ker se zaradi nastale otekline človek lahko zaduši. Povsod drugod je pa nevarnost za kake posledice nepomembna. Da tudi velika množina pikov ni človekovemu življenju nevarna, mi priča izkušnja. Moja komaj triletna hčerka je

pred leti zalezla neopažena prav pred panje v času, ko so bile čebele zaradi hude vročine izredno razjarjene. Njeni v vetru vihrajoči lasje so jih še bolj razdražili. Kmalu jih je imela vse črno po laseh, obrazu, rokah in bosih nogah. Na njeno vpitje smo prihтели iz stanovanja in našli otroka v obupnem položaju: roj čebel se je zaganjal vanjo in jo neusmiljeno pikal. Na obrazu je imela želo pri želu, po laseh pa cele gručice čebel. Otroka smo vrgli v korito pri vodnjaku, nato pa smo ga drgnili z mokro otiračo, da bi odstranili številna žela z obraza, lasišča, rok in nog. Imela je vse črno pikov in bi jih drugače ne populili zlepa. Skrbelo nas je, kakšne bodo posledice pri takji množini strupa. Zdravnika nismo klicali, ker je bil od nas oddaljen več kot uro hoda in bi ga do večera prav gotovo ne dobili doma. Tudi s salmijakom nismo nadrgnili naše ponesrečenke, ker ga pač nismo imeli.

Otrok se je kmalu potolažil in onemogel zaspal. Spal je do trde noči, ne da bi se premaknil. Tudi noč je mirno prespal. Naslednji dan smo videli, da opikanka niti zatekla ni, samo polno rdečih pikic je imela po obrazu in po životu. Kakih drugih izpemb nismo opazili. Le v prihodnjih dneh in nočeh se je tu pa tam nervozno drgnila po životu in tožila, da jo srbi. To je čutila še kako leto, posebno v stopalih. Pogosto se je nenadno zdrznila, češ da lezejo po njej mravlje. Frč.

Napajalniki za čebele. Prepričal sem se, da na to napravo pozabi večina čebelarjev, ali pa se jim ne zdi potrebna. Pa ni tako. Voda je čebelam pri gojitvi zalege nujno potrebna in jo zgodaj spomladi navadno krvavo pogrešajo. Zato bi moral biti pri vsakem čebelnjaku tudi napajalnik z vodo, da ni treba čebelam iskati vode v oddaljenih krajih ali celo v nesnažnih gnojnicah. Nestalno in večinoma vetrovno spomladansko vreme ugobni mnogo čebel, ki izletavajo po vodo. Le pogledjte spomladi kako mlakužo in našli boste kmalu tudi čebelico, ki se na vse načine trudi, da bi dosegla breg.

Preprost napajalnik si napravi vsak čebelar lahko sam. Potrebna mu je le večja posoda, ki ima v spodnjem delu pipo ali neznatno luknjico, da voda stalno kaplja na poševno prislonjeno desko. Deska naj ima vijugaste ali poševne zareze, da vodo vsaj nekaj časa zadržujejo. Lahko pa denemo v posodo tudi tanek pokrov, ki se prilega njeni notranjosti. V pokrov si izvrtamo s tankim svedom na gosto luknjico, pri katerih čebele srkajo vodo. Seveda moramo vodo večkrat menjati in dodati na vsak liter nekaj zrnc soli.

Najbolj so potrebni napajalniki spomladi. Zalega dostikrat ne uspeva zaradi pomanjkanja vode. Čebele privadimo na napajalnike, če robove posode nalahno namažemo z razredčenim medom. To pa le v poznejših popoldanskih urah, da ne privabimo tujk. Dokler ne posrkajo medene rose, je bolje, da odnesemo ob gorkem opoldanskem času zaradi roparic posodo v srambo in jo nastavimo prihodnji dan spet sredi popoldneva, ko ne letijo čebele več daleč od doma. Posode, napolnjene z mahom, niso primerne, ker se v njih voda kisa, dobi slab okus po mahu, a tudi nevarnost bolezenske okužbe je večja kot pri menjajoči se vodi. Pozimi ima vsak čebelar toliko časa, da si lahko sam naredi tak preprost napajalnik.

Flr.

Se o odvzemanju medu. Tovariš Pernel nam je v 5.—6. številki lanskega Čebelarja popisal, kako jemlje med iz AZ-panjev brez begalnic. Naj še jaz povem, kako to delam, ker se mi moj način zdi še preprostejši in praktičnejši.

Poleg panjev z begalnicami imam tudi nekaj takih brez njih. Na dan pred odvzemanjem, in sicer že v zgodnjih dopoldanskih urah, vstavim v vseh panjih nad matične rešetke ločila iz pločevine, ki pa morajo biti dovolj velika, da morejo preprečiti vsak stik med čebelami v medišču in plodišču. Seveda ne sme biti med obodom matične rešetke in panjevo steno nobene reže, na kar je paziti že pri zazimljenju ali pa spomladi pred prestavljanjem. Nato odprem begalnice, pri panjih, ki nimajo begalnic, pa odstranim zapahe ob žrelih medišč. Naslednje jutro so vsa medišča tako rekoč brez čebel; iz panjev z begalnicami so se sprašile v plodišče, iz ostalih pa so hočeš — nočeš odletele skozi odprta žrela bodisi na pašo, bodisi v plodišče. Pri pobiranju medenih satov iz medišč zbrskam z gosjim peresom posamezne zaostale čebele v plodišče ali pa

tudi kar skozi odprto okno. Priznam, da ostane v panjih brez begalnic po navadi nekaj več čebel na satih, vendar ne toliko, da ne bi z eno potezo gosjega peresa odstranil vseh z ene strani sata.

Pred mrakom vrnem iztočene sate v medišča, odstranim ločilno pločevino, vstavim okence na svoje mesto in stvar je opravljena. Vse to delam brez mrežastega pokrivala, brez gumijastih rokavic, brez prevezovanja hlačnic in rokavov, brez omelca in žepne svetiljke, brez kadičnika in smotk iz cunj, da, celo brez cigaret, dasi sem strasten tobakar. Dim in cigareta me pri delu v čebelnjaku le ovirata.

Odvzemanje medu po opisanem načinu je res užitek in pravi praznik za čebelarja. Važno pri odvzemanju pa je, da se to opravi, dokler je še kaj paše. Žival je tedaj še vsestransko zaposlena, ne utegne stikati okoli tujih žrel in ne poizkuša ropati iz nezavarovanih medišč pri panjih brez begalnic. Kaj podobnega se mi še ni pripetilo in še nikdar nisem opazil poizkusov ropanja niti jeseni po ajdovi paši, še manj seveda poleti.

Debevec Leopold.

Mravlje v čebelnjakih. O sredstvih za uničevanje mravelj smo že mnogo slišali, ampak tako preprostega in cenenege, kakor ga neki čebelar priporoča, nismo do danes poznali. Dotični čebelar pravi, da je treba tedaj, ko se pojavijo mravlje v čebelnjaku, streti kakih 40—50 teh nezaželjenih gostov in jih pustiti ležati mrtve na mestu. Potem bomo imeli 4—5 mesecev mir pred njimi. To velja prav tako za jedilne srambe in druge prostore. »Kdor ne verjame,« pravi mož nadalje »naj poskusi«.

Drago Poljec

Nov strokovni list. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo FLRJ je začelo izdajati časopis »Arhiv za poljoprivredne nauke i tehniku«. Prva številka, ki je pravkar izšla, prinaša originalne znanstvene in poljudno-strokovne razprave iz področja raznih poljedelskih panog, ki jih gojimo v naši državi. Razen teh originalnih prispevkov objavlja »Arhiv« znanstvene in strokovne članke iz tujega in domačega kmetijskega slovstva. Časopis je potreben vsem kmetijskim strokovnjakom za njih nadaljnjo izobrazbo. Ker je tudi med našimi čitatelji nekaj takih, ki se znanstveno ali praktično ukvarjajo s kmetijstvom, jih na tem mestu na list opozarjamo s priporočilom, da ga naroče. Uprava in uredništvo sta v Beogradu, Kneza Miloša 16/IV.

Masa organizacija

DOPISI

Delovanje čebelarke podružnice v Ljutomeru. Na seji širšega upravnega odbora dne 1. septembra 1946 smo govorili o čebelah, ki so bile pripeljane k nam na ajdovo pašo ter o mnogih nedostatkih, ki so jih zakrivali prevaževalci v času prevažanja. Posebno poročilo o tem, ki ga je sestavila komisija, je bilo poslano tudi upravnemu odboru v Ljubljano. Imena prevaževalcev, ki niso poravnali stožnine pri kmetih, bodo objavljena v Slovenskem čebelarju. Družina Veržej se je pritožila zaradi prevelikega števila privoženih čebel. Posamezni delegati so poudarjali, da so nekateri prevaževalci pripeljali več čebel na pašo, kot so imeli od Ministrstva dovoljenje. Okrajni odbor je obvestil, da se mora ajdova paša zaključiti 8. septembra. Takoj po tem dnevu mora vsak prevoznik svoje čebele umakniti s pasišča. Tečaja za vzrejo matice se bo udeležil tov. Pihlar. Družine naj redno pošiljajo mesečna poročila. Družine naj zberejo naročila za čebelarke potrebščine in naj jih dostavijo gospodarju podružnice. Podružnični inventar naj se po uporabi vrača gospodarju. Čebelje družine je treba družiti. Odbori čebelarških družin naj sporoče, koliko potrebujejo krmilnega sladkorja. Odbor bo pripravil ustanovitev samostojnih družin pri Sv. Miklavžu in pri Sv. Tomažu. Za ustanovitev plemenilne postaje odgovarja poseben odsek. Povprečni donos medu na panj je bil 6—7 kg. Opazovalne postaje naj v bodoče pošiljajo svoja poročila tudi poslovnemu odboru podružnice.

Na seji dne 6. oktobra 1946 smo sklenili urgirati zaradi krmilnega sladkorja. Sestavljeno je bilo naročilo potrebščin. Blagajniško poročilo je bilo sprejeto. Gospodar je našel stiskalnico, ki si jo je članstvo brez njegove vednosti med seboj izposojalo. V bodoče mora vsak član o uporabi stiskalnice gospodarja obvestiti.

Na seji dne 17. novembra 1946 smo rešili okrožnice upravnega odbora. Pristopili bomo takoj k izvedbi nove statistike. Zadrugo bomo naprosili za semena medovitih rastlin. Naročili bomo potrebščine za plemenilno postajo. Prejeti sladkor bomo razdelili med naročnike: vsakdo bo prejel 48 % od one količine, ki jo je naročil, ker celotnega naročila nismo prejeli. Družina Križevci mora vabiti svojega delegata k sejam s pismenim vabilom. Zaradi obsežnosti podružničnega okoliša so prijave za začetniški tečaj v Ljubljani dospele prepozno. Zato priporočamo družinam, da naj imajo v stalni evidenci nekaj kandidatov za podobne tečaje. Tako jih bodo lahko drugi takoj po prejemu okrožnice javile poslovnemu odboru podružnice. Nedelavni odbor Družine Križevci se bo moral izmenjati. Blagajnik bo naložil denar v denarni zavod. Družine naj poročajo o svojem delu v Slovenskem čebelarju. Sodelovali smo pri kmetijski razstavi v Križevcih. Če bi bilo več časa, bi bil naš oddelek na razstavi bolj urejen. Tehnica naj se čimprej vrne Mali Nedelji. Čebelarje z 2 ali 3 družinami moramo prepričati o potrebi nabave večjega števila družin.

Na odborovi seji 26. decembra 1946 je bila odsotna družina Križevci. Za pospeševanje medovitih rastlin smo prejeli že 32 kg semena bele detelje; naročili ga bomo še 40 kg. S semenom bo obsejal tov. Polanič eno izmed svojih njiv. Pridobljeno seme bo razdeljeno med članstvo. Člani naj naročene predmete pri gospodarju takoj dvignejo in plačajo. Tov. Polaniču smo kreditirali 10 AZ-panjev. Za pomladansko krmiljenje bomo rabili še sladkor. Dobiček, ki smo ga napravili pri prodaji sladkorja, bo ostal v podružnični blagajni. Po Novem letu bomo izplačali vsaki družini po 5 din za vsakega člana. Družine naj opravijo svoje sestanke po čl. 5 pravilnika v mesecu januarju. Podružnica pa ga bo imela 25. februarja. Podružnični sestanek bo celodnevni in združen s strokovnim predavanjem. Izvoljen je bil odbor za dopisovanje in propagando. Pri ustanovitvi nove družine Sv. Miklavž bo prisoten tov. Belec, masovnega sestanka družine Mala Nedelja se

bo udeležil tov. dr. Stajniko, v Veržej pojde tov. Rajh Mirko, v Križevce pa tov. Belec. Blagajniška knjiga naj se zaključi z 31. decembrom 1946. Pregledata naj jo tov. Kozar in Karba. Sprejeti so bili sledeči predlogi za širšo sejo upravnega odbora v Ljubljani: 1. Slovenski čebelar naj izhaja v začetku vsakega meseca. 2. Izvršni odbor zadruge naj poskrbi, da bo čim prej izšla uredba o ajdovih pašiščih. 3. Zadruga naj tudi v bodoče posveča vso pozornost gojenju in razširjanju medovitih rastlin.

Cebelarska družina Cerklje ob Krki je imela svoj občni zbor 12. januarja 1947. Udeležba zadrudnikov ni bila razveseljiva. Predsednik je pozdravil navzoče, poročal o delovanju odbora in se končno dotaknil porazne letine, ki jo je povzročila suša med poletno in jesensko pašo. Sklenili smo, da zaprosimo Cebelarsko zadruge za strokovno predavanje, ki naj bi se vršilo v teku prihodnjega leta. O snovi, ki naj bi se na predavanju obravnavala, se bomo porazgovorili kasneje.

ZAPISNIK

o seji širšega upravnega odbora Cebelarske zadruge za Slovenijo v Ljubljani

Seja se je vršila 19. januarja 1947 v sindikalni dvorani Kmetijskega ministrstva na Poljanski cesti. Na dnevnem redu so bile tele točke:

1. Nagovor predsednika in ugotovitev sklepčnosti.
2. Poročilo tajnika in odobritev sklepov izvršnega odbora.
3. Poročilo odseka za tisk in propagando.
4. Poročilo odseka za medovite rastline in obveščevalne postaje.
5. Poročilo odseka za plemenilne postaje.
6. Poročilo gospodarskega odseka:
  - a) delovanje zadrudne trgovine,
  - b) delovanje mizarnice.
7. Poročilo blagajnika.
8. Poročilo nadzornega odbora.
9. Poročilo o delovanju podružnic in razdelitev nagrad.
10. Poročila in predlogi podružnic.
11. Predlogi za morebitno spremembo pravilnika za podružnice in Cebelarske družine.
12. Volitev zastopnikov za občni zbor Zadruge zveze za Slovenijo.
13. Slučajnosti.

Od izvršnega odbora so bili na seji tovariši: Mihelič, Znidaršič, Cedilnik, Košmerl, Poličeva, Raič, Cvetko in Arko, od nadzornega odbora pa tovariši: Smajdek, Debevec, Erjavec in Rihar. Navzoča sta bila tudi referent tovariš Kobal in urednik Slovenskega čebelarja tovariš Rojec.

Podružnice so zastopali: Celje tov. Bitenc, Crnomelj tov. Kastelic, Gornji grad tov. Melavec, Grosuplje tov. Korelec, Jesenice tov. Miklavčič, Kamnik tov. Janežič, Kranj tov. Ravnik, Kočevje tov. Alič Ančka, Konjice tov. Arbeiter, Ljubljana tov. Skof, Ljutomer tov. Belec, Maribor tov. Šumenjak, Novo mesto tov. Vales, Ptuj tov. Ačko, Gornja Radgona tov. Ačko Dragotin, Slovenska Bistrica tov. Ipavec, Slovenjgradec tov. Kavš, Šmarje pri Jelšah tov. Mlakar, Soštanj tov. Menhart, Skofja Loka tov. Noč, Trbovlje tov. Pust in Trebnje tov. Bukovec.

Podružnice Krško, Dolnja Lendava, Murska Sobota, Prevalje in Rakek niso poslale na sejo svojih delegatov. Rakek se je opravičil. Seje se je udeležil tudi delegat novo ustanovljene podružnice Zagorje tov. Bervar.

1. Predsednik zadruge tov. Mihelič je ugotovil, da je seja sklepčna, ker se je udeležilo iz 27 podružnic 22 zastopnikov. Nadalje je ugotovil, da je bila seja pravilno sklicana in vabilo z dnevnim redom poslano vsem podružnicam. Glede dnevnega reda je predlagal, da se kot 5. točka vnese poročilo odseka za plemenilne postaje, ki je bilo pomotoma izpuščeno. S pozivom, da bi bili delegati v svojih vprašanjih in poročilih kratki in jedrnat, je prešel k naslednji točki.

2. Tov. Kobal: Pri svojem poročilu vas ne bom zadrževal, ker bi bilo škoda časa, da bi ponavljal to, kar ste čitali že v posameznih številkah Slovenskega čebelarja, kjer objavlja izvršni odbor poročila o svojem delovanju. Potrebno pa je, da vam navedem vse važnejše sklepe, ki jih je napravil odbor v vašem imenu kot

izvršni organ. Sklepov ne bom navajal kronološko. Uredil sem jih po odsekih, da boste imeli tako boljši pregled. Tu in tam bom dal po potrebi tudi kratko pojasnilo.

Sledilo je 56 sklepov izvršnega odbora, ki jih je predlagal gospodarski odsek. O sklepih je Slovenski čebelar sproti poročal.

Tov. predsednik: Slišali ste sklepe gospodarskega odseka, katere je izvršni odbor po večini tudi že izvršil. Prosim tovariše delegate, da se izjavijo o tem poročilu.

Tov. Arko: Ko podružnice določajo, kateri čebelarji-začetniki naj dobe satnice brez oddaje voska, naj rigorozno pretresajo vsak primer posebej, da ne bo pretiranih zahtev.

Tov. Sumenjak: Ali je prav, da prodajamo vosek v industrijske namene, ko ga nam samim primanjkuje?

Tov. predsednik: Od Zveznega ministrstva smo dobili okrog 2400 kg voska. Če nam je šlo to ministrstvo toliko na roko, mislim, da je naša dolžnost, da tistim ministrstvom, ki nujno potrebujejo vosek za izdelavo sukanca in drugih predmetov, nudimo vsaj nekaj od svoje količine. Saj je vse naše gospodarstvo tesno povezano med seboj in gre v korist skupnosti. Sicer je pa tako urejeno, da Čebelarstva zadruga brez prejšnjega dovoljenja Ministrstva za kmetijstvo ne more odstopiti voska industriji.

Tov. Belec: V zadevi nakupa hotela Balkan prosim pojasnila. Rad bi vedel, kakšna je stavba in kako jo misli izvršni odbor uporabiti.

Tov. predsednik: V sedanjih prostorih smo tako utesnjeni, da je vsako razširjenje našega dela nemogoče. Manjkajo nam prostori za pisarno, za skladišča, za delavnice itd. Kdor ve, da imamo že danes skoraj 6000 članov, da se je življenje in delo naše zadruge v primerjavi s predvojnimi podesetorilo, ta ve, da sedanji prostori sploh več ne ustrezajo svojemu namenu. Nameravali smo na dvorišču sezidati poslovno poslopje, ki bi omogočilo delovni razmah naše zadruge. Zaradi pojasnil, ki smo jih dobili pri gradbenem oddelku MLO, smo misel na graditev poslopja opustili, pač pa smo se namenili kupiti hotel Balkan, za katerega smo zvedeli, da je naprodaj po dokaj ugodni ceni. Jasno je, da nimamo v rokah kake definitivne pogodbe, ker mora o tem sklepati še lastnik, to je Železničarsko podporno društvo. To društvo je v likvidaciji. Na današnji seji naj bi delegati pooblastili izvršni odbor:

1. da stopi v stik z železničarskim sindikatom in kupi hišo.

2. da začne iskati kupca za stavbo, ki jo ima Čebelarstva zadruga na Tyrševi cesti.

Stavbo bo skušal izvršni odbor takoj nato, ko bo sklenjena pogodba s sindikatom, prodati. Glede kredita, ki nam je potreben za nakup novega poslopja, bi nam šla na roko Zadruga in kmetijska banka. Tovariši! Prosim Vas, da poveste, kaj mislite o tem.

Tovariši Belec, Alič Ančka, Rihar Jože, Košmerl Vinko, Denhart Alojzij, Ipavec Svetožar in Ravnik Janko so se s predlogom strinjali in pozvali vse delegate, da pooblaste izvršni odbor za nakup hotela Balkan in prodajo stare stavbe na Tyrševi cesti. Tov. predsednik je dal na glasovanje dva predloga:

Širši upravni odbor Čebelarstva zadruge za Slovenijo pooblašča izvršni odbor:

1. da pristopi k nakupu hotela Balkan, da ta nakup izvršiti ter da najame za to potrebno posojilo pri Zadrugi in kmetijski banki;

2. da takoj po nakupu hotela Balkan najde kupca za stavbo na Tyrševi cesti in jo proda po čim bolj ugodni ceni.

Oba predloga sta bila soglasno sprejeta.

Tov. Skof je predlagal, naj bi Slovenski čebelar objavil cenik čebelarstvih potrebščin, da bi bili člani obveščeni, kaj in po kakšni ceni ima Čebelarstva zadruga na zalogi.

Tov. Kastelic je bil mnenja, naj bi člani dobili čebelarstve izdelke po istih cenah, kot bi jih dobili, če bi jih kupili v Ljubljani.

Tov. predsednik se je pridružil temu mnenju, vendar je dostavil, naj bi to veljalo le za tiste čebelarstve potrebščine, ki jih naročajo člani skupno preko svojih podružnic. Če pa kak posamezen član naroči potrebščine, bi moral sam prevzeti stroške za odpošiljatev po železnici ali po pošti.

Tov. Arko je predlagal, naj bi zadruga za letos priznala samo ristorno. Prihodnje leto pa naj bi naročila družin izvrševala tako, da bi dobile blago franko bivališče.

Soglasno sta bila sprejeta naslednja sklepa:

1. Cene čebelarstvom potrebnim potrebščinam bomo objavljali v Slovenskem čebelarju.

2. Čebelarske podružnice in družine, ki skupno naročajo čebelarske potrebščine, bodo dobile naročeno blago franko družina ali podružnica, posamezniku pa bo zadruga zaračunala prevozne stroške.

Tov. Aličeva se je zanimala, kako je z izdajo žepnega koledarčka.

Tov. predsednik je pojasnil, da letos zaradi pomanjkanja papirja ni bilo mogoče izdati koledarčka, pač pa bo zadruga poskrbela, da bo izšel prihodnje leto.

Tov. Vales je povedal, da so zastopniki posameznih čebelarskih družin novomeške podružnice večkrat izrazili mnenje, da je agitacija pri nečlanih za vstop v zadrugo otežkočena, ker dobe čebelarske potrebščine po nižjih cenah pri privatnem trgovcu kakor po pošti iz čebelarne. Novomeška podružnica je zato poslala zadrugi dopis s predlogom, da bi izvršni odbor dovolil podružnicam ustanavljati prodajalne čebelarskih potrebščin.

Tov. predsednik: Zadruga nima ničesar proti ustanavljanju prodajalnih pri čebelarskih podružnicah. Taka prodajalna že obstoji v Mariboru. Če je potrebna ustanovitev prodajalne tudi v Novem mestu, naj o tem sklepajo člani na seji in o sklepu obveste izvršni odbor. Prodajalna bo dobila po možnosti vse tiste čebelarske potrebščine, kot jih ima zadruga trgovina v Ljubljani. Seveda je treba računati pri tem z raznimi težkočami, ker je marsikaterega blaga še malo. Tovariši! Če bo Vaša podružnica predlagala ustanovitev take prodajalne in če bodo za to podani pogoji, bo izvršni odbor akcijo gotovo podprl. Naša zadruga načeloma ne prodaja blaga nečlanom. So pa nekateri člani tako nedisciplinirani, da posojajo svoje izkaznice nečlanom in jim tako omogočijo nakup potrebščin v naši prodajalni. Mi ne moremo voditi evidence nad takimi primeri. Zgodi se pa tudi, da član naroči za nečlana potrebščine. Tak pojavi so prav gotovo v škodo naši zadrugi, zlasti sedaj, ko nekaterih potrebščin primanjkuje.

Tov. Vales je predlagal, naj bi samo naša zadruga prodajala čebelarske potrebščine, ne pa tudi privatniki.

Tov. predsednik je pojasnil, da je to v demokratični državi nemogoče. Pač pa si lahko zadruga pridobi člane s tem, da prodaja blago po nižji ceni kot privatnik.

Tov. Ačko iz Ptuja je predlagal, naj bi izvršni odbor naprosil Naproze in Navod, da bi bila izposojevalnina za avto, če bi ga najel čebelar za prevoz čebel na pašo, čim nižja.

Tov. predsednik je pojasnil, da računajo podjetja za 1 km vožnje z avtom 14 din. Če bo katera podružnica ali čebelarska družina potrebovala avto, naj se obrne na čebelarsko zadrugo, ki bo računala svojim članom za 1 km samo 8 din.

Vsi sklepi gospodarskega odseka so bili nato soglasno sprejeti.

5. Sledilo je 20 sklepov izvršnega odbora, ki so se nanašali na odsek za tisk in propagando.

Tov. Ravnik: Izvršni odbor je razpisal štipendijo za znanstveno izpopolnitev v čebelarski stroki. Ta naj bi znašala na mesec 2400 din. Mislim, da absolutu univerze, ki bo študiral v inozemstvu, ta znesek ne bo zadostoval, ker bo moral poleg življenjskih potrebščin kupovati tudi literaturo. Nujno je, da štipendijo zvišamo vsaj za 1000 din.

Tov. predsednik: Na Češkem sem si ogledal državni čebelarski znanstveni institut. Govoril sem z ing. Svobodo in mu predlagal, da bi vzel v prakso kakega našega dijaka. Mojemu predlogu je takoj ugodil. Treba nam je samo preko našega Ministrstva za kmetijstvo predlagati Zveznemu ministrstvu primerne štipendista. Ing. Svoboda je tudi povedal, da bi zadostovala praksa 6 mesecev. Mi smo to štipendijo razpisali že prej in sicer za vse leto. Zato bi jo lahko sedaj zvišali na še enkrat večjo vsoto. Težava pa je z ljudmi. Treba bo najti nekoga, ki ima univerzo ali agronomsko fakulteto in vsaj osnovne pojme o čebelarstvu.

Tov. Škof: Izvršni odbor je dovolil nekaterim družinam ljubljanske podružnice, da se osamosvoje. Umestno pa bi bilo, da bi dokončno o tem sklepal občni zbor podružnice. Zato naj se z osamosvojitvijo še nekoliko počaka.

Tov. Košmerl je pozval predsednika ljubljanske podružnice, naj naroči Čebelariskim družinam, da sklepajo o razcepitvi podružnice na svojih članskih sestankih.

Tov. Belec je predlagal, naj bi se vršil popis čebel samo enkrat na leto.

Tov. predsednik: S predlogom tov. Belca se ne strinjam popolnoma, ker je bil prvi statistični popis zelo pomanjkljiv in nismo mogli na osnovi tega popisa priti do pravih zaključkov. Zaradi tega je nujno potrebno, da podružnice znova izvrše popis panjev. Statistika mora biti čim bolj popolna, če hoče Čebelariska združba načrtno voditi svoje gospodarstvo.

Statistika pa ima tudi svoj praktični pomen. Vzemimo za primer samo sladkor. Če bi nam bili čebelarji poslali točen popis panjev in čebelarjev, bi izvršni odbor svojo prošnjo za sladkor vse drugače utemeljil, kot jo je mogel, ko ni imel točnih statističnih podatkov.

Tov. Pust iz Trbovelj je predlagal, naj bi se popis vršil meseca junija ali avgusta, tov. predsednik pa mu je odgovoril, da čas ne bi bil primeren, ker bi popis padel v dobo rojenja, ko so čebelarji najbolj zaposleni.

Tov. Košmerl je izjavil: Mislim, da ni za nas preveč laskavo, če so padle besede: Ne bojte se oblasti! Statistični podatki ne bodo šli nikamor. Česa se nam je treba bati? Kaj imamo skrivati pred ljudsko oblastjo, pred tisto oblastjo, ki nas je vedno samo podpirala? Naša sveta dolžnost je, da statistiko čimprej in čim bolj vestno izvršimo, kajti le tako bomo dosegli, da bo tudi čebelarstvo vključeno v splošni načrt narodnega gospodarstva.

Sklepi odseka za tisk in propagando so bili nato soglasno sprejeti.

4. Nadaljnjih 7 predlogov odseka za medovite rastline in obveščevalne postaje je bilo sprejetih brez debate.

5. Tajnik je prečital 5 predlogov odseka za plemenilne postaje ter omenil, da je bil izvršnemu odboru v pomoč ustanovljen tudi odsek za prevoz čebel na pašo in za zavarovanje čebel v primeru zadušitve, vploma, bolezni itd. Ta zadnji odsek pa še ni začel poslovati.

Tov. Šumenjak se je zanimal, če so plemenilniki namenjeni podružnicam.

Tov. predsednik je odgovoril, da bomo potrebovali plemenilnike za vzrejo matic in ne za posamezne podružnice. Sklepi so bili nato soglasno sprejeti.

Tov. predsednik Mihelič se je v imenu izvršnega odbora zahvalil delegatom za zaupanje, ki so mu ga izkazali s tem, da so potrdili vse sklepe. Nadalje je omenil:

Da smo mogli vse te sklepe izvršiti, gre velika zahvala našemu Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo ter tov. Košmerlu, referentu za čebelarstvo pri tem ministrstvu. Moram priznati, da je sodelovanje med Čebelarско združbo in Ministrstvom za kmetijstvo rodilo lepe uspehe, ki jih ne bi nikoli dosegli, ako ne bi bilo tega sodelovanja. Mislim, da je pravilno, če se na tem mestu zahvalimo našemu Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo ter tov. referentu naprosimo, da še naprej tolmači naše težnje pri oblasti v istem smislu kot doslej.

Tov. predsednik je kot načelnik odseka za tisk in propagando še omenil, da bo v kratkem izšla knjiga »Vzrejanje najboljše čebele«. Ustanovili bomo 10 plemenilnih postaj. Izdali bomo predelano Jugovo knjigo »Praktičen čebelar«, natisnili bomo knjigo »O faceliji« in prevedli iz ruščine učno knjigo »Čebelarstvo«. V doglednem času bo izšla knjiga »Čebelarstvo izrazoslovje« (terminologija).

V letu 1946. smo priredili s sodelovanjem Ministrstva za kmetijstvo 4 učne tečaje. Če se nam posreči kupiti novo stavbo, bomo imeli v njej dovolj prostora za prenočevanje tečajnikov. Pomanjkanje primernih prenočišč je bila namreč ena glavnih ovir, da nismo mogli v preteklem letu prirediti več tečajev.

V tem letu mora Čebelariska združba posvetiti največ pozornosti poučnim predavanjem po podružnicah in Čebelariskih družinah.

O napakah pri Slovenskem čebelarju smo govorili na tiskovni konferenci. Poročilo o poteku konference je bilo priobčeno v 1. in 2. številki našega lista.

Predsednik je opravičil neredno izhajanje lista. Dejal je: Ovire in težave so povsod in tako tudi pri izdajanju našega glasila. Upamo pa, da bomo kmalu premostili vse ovire in dosegli, da bo začel list redno izhajati vsakega 10. dne v mesecu.

Na osnovi predloženega proračuna je bil sprejet sklep, da bo znašala naročnina za Slovenskega čebelarja v letu 1947. 50 din. Nečlani bodo morali plačati 80 din, inozemski naročniki pa 100 din.

Tov. predsednik je nadalje razpravljala o propagandi za vstop v zadrugo. Mnenja je bil, da ne smemo nikogar siliti k temu. Najboljša naša propaganda bo složno delo za koristi in napredek slovenskega čebelarstva. (Dalje prihodnjič.)

DELOVANJE IZVRŠNEGA ODBORA ČEBELARSKE ZADRUGE

1. seja, dne 15. januarja 1947. Prečitali smo sklepe izvršnega odbora, ki naj jih odobri seja širšega upravnega odbora.

Odobrili smo poročilo o delovanju podružnic in sklenili predlagati širšemu upravnemu odboru, naj sklepanje o dodelitvi nagrad odloži, dokler ne bomo zbrali vsa poročila podružnic in Čebelarskih družin.

Delegata za skupščino Zadrugne zveze bomo določili in izvolili na seji širšega upravnega odbora.

Do ene izmed prihodnjih sej bo predložil odsek za tisk in propagando načrt za razdelitev dela pri izdaji novega »Praktičnega čebelarja«.

Določili smo nagrado uredniku in sotrudnikom Slovenskega čebelarja v letu 1947.

1. in 2. številka Slovenskega čebelarja za letošnje leto bosta izšli skupno okrog 10. februarja. Vsaka naslednja številka pa bo redno izšla vsakega 10. dne v mesecu.

Nagradili smo risbo Toneta Kralja s 5000 din in jo odkupili. Poleg nje smo odkupili še po eno risbo Trpinovo in Uršičevo. Za naslovno sliko pri letošnjem Slovenskem čebelarju bomo porabili Trpinovo risbo.

Na članskem sestanku podružnice Ljutomer bo zastopal izvršni odbor tovariš Močnik. Hkratu bo imel tudi predavanje. Predavatelja za podružnico Gornjigrad bomo določili kasneje.

Član zadruge Markelj Franc iz Pozirja, podružnice Skofja Loka, ki mu je požar uničil čebelnjak s čebelami, bo dobil nekaj kg satnic brez zamene za vosek.

Za nakup firneža bo izdajal izvršni odbor interesentom priporočilna potrdila.

Na Ministrstvo za finance bomo poslali vlogo, s katero bomo prosili, naj Ministrstvo izda na podrejene finančne odseke pri Okrajnih ljudskih odborih navodila za pravilno obdavčenje čebelarstev.

Mizarnica bo naredila eno partijo panjev na 9 satov za prevoz čebel na daljavo. Panji bodo imeli v sprednji steni ventilacijo.

Izdelovali bomo za AZ-panje vložno dno.

V zadrugo smo sprejeli 51 čebelarjev. Na znanje smo vzeli izstop iz zadruge Galeta Ivana in Skrbinška Naceta.

Izdelati nameravamo čebelarski film. O tem bomo govorili z državnim filmskim podjetjem.

Z odobravanjem smo vzeli na znanje poročilo referenta tov. Košmerla, da je Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo dovolilo za opremo plemenitih postaj 120.000 din.

Sklenili smo predlagati seji širšega upravnega odbora nakup hotela Balkan na Sv. Petra cesti v Ljubljani, kajti sedanji trgovski in poslovni prostori ne zadoščajo več velikemu razmahu naše zadruge. Drugo nadstropje v stavbi bomo brezplačno odstopili Znanstvenemu inštitutu za čebelarstvo.

Z odobravanjem in zahvalo smo vzeli na znanje, da je Krajevni ljudski odbor na Vrhniki brezplačno odstopil 4000 kv. metrov veliko zemljišče ob železniški postaji Vrhnika, kjer bomo lahko zgradili moderno mizarsko delavnico.

Zadrugno in kmetijsko banko bomo naprosili, da nam zviša kredit na 5 milijone dinarjev.

Zadruga se bo udeležila skupne čebelarske konference, na kateri bodo zastopniki iz vse države. Za konferenco bomo izdelali obširno poročilo.

2. seja dne 29. januarja 1947. Na članskem sestanku podružnice Kamnik dne 2. februarja bo zastopal zadrugo tov. Kobal.

Izvršni odbor je pooblastil tovariša Arka, da pridobi za zadrugo finančnega svetovalca.

V službo bomo vzeli še eno pisarniško moč, ki bo nujno potrebna pri upravi Čebelarske kužnice in pri odseku za tisk in propagando.

Akciji za izseljence bomo nakazali 10.000 din podpore. Ko bo izgotovljena bilanca za leto 1946., bomo o nadaljnjem prispevku ponovno sklepali.

Izvršni odbor je vzel na znanje poročilo podružnice Kamnik, da je gozdna uprava v Kamniku odstopila za plemenitno postajo travnik v izmeri 2000 m². Parcelo si bo komisija ogledala. Če bo ustrezala, jo bomo porabili za svoje namene.

Glede oddajanja čebelarških potrebščin na upanje bo sestavil gospodarski odsek pravilnik. Predložil ga bo izvršnemu odboru v odobritev.

Pri avtomobilu bomo preuredili karoserijo, eno os in diferencijal.

Na znanje smo vzeli odlok MLO — finančnega odseka, da je zadruga oproščena plačevanja dohodnine za leto 1945.

Odobrili smo zapisnik seje širšega upravnega odbora z dne 19. januarja t. l. Vse sklepe bomo skušali čimprej izvršiti. Predloge bomo uredili in oddali posameznim odsekom v rešitev.

Profesor Verbič bo z urednikom Čebelarške knjižnice določil obliko notranje naslovnice strani knjige »Vzrejajmo najboljše čebele«. Napisal bo kratko vsebino ter izdelal besedno in stvarno kazalo.

Določili smo ceno faceliji na 80 din za kg. Pridelovalci morajo letos pridelano seme oddati. Za pridelovanje jim plačamo vse stroške.

Po navodilu tov. Cvetka bo izdelala mizarnica paviljonček za panj na tehtnici, ki bo postavljen na dvorišču zadruge.

Zadružni vestnik

Nove knjige

V najkrajšem času izide knjiga »Vzrejajmo najboljše čebele«, ki jo je spisal prof. Josip Verbič. Knjiga je zanimiva in poučna. Kdor bo hotel izboljšati svoje čebelje pleme, brez nje skoraj ne bo mogel biti. Zlasti vzrejevalci matič bodo našli v njej obširna in temeljita navodila. Poleg nje bo še letos izšel prevod iz češčine o faceliji, kakor tudi učna knjiga »Čebelarstvo«. Rokopisa sta že končana. V pripravi je nadalje predelana izdaja Jugove knjige »Praktični čebelar«.

Tečaj

za kuhanje voščin in izdelovanje satnic bo priredila naša zadruga dne 3. in 4. aprila t. l. v Ljubljani. Kdor se ga želi udeležiti, naj to sporoči po dopisnici do 25. marca t. l. izvršnemu odboru! Tečajnike, ki bodo sprejeti v tečaj, bomo pravočasno obvestili o vseh podrobnostih.

Izobrazba članstva

Na predlog odseka za tisk in propagando je sklenil izvršni odbor naše za-

druge, da bo prirejal praktična predavanja iz čebelarstva po podružnicah in pri čebelarških družinah. Razen tega se bo vršil v teku letošnje sezone eno- do dvotedenski tečaj za ljudskošolske učitelje, tečaj za predavatelje in tečaj za enotno poslovanje podružnic in čebelarških družin.

Zadružne izkaznice

Kljub večkratnim opozorilom na tem mestu dobiva uprava zadruge še vedno pomanjkljivo izpolnjene pristopne izjave. Zato ponavljamo: Priimek in ime naj bosta razločno napisana! Ne pozabite pristaviti poklica in rojstnih podatkov! Rojstnega kraja ni treba vnašati med podatke, pač pa kraj in pošto bivališča, sicer uprava ne ve, kam naj pošlje list. Zaradi napačnega naslova nam potem pošta vrne list.

Statistika čebelarstva

Popisne pole so doslej poslale podružnice: Skofja Loka, Kamnik, Rakek, Slov. Bistrica, Slovenjgradec, Ljutomer, Gornji Grad, Trebnje, Ljubljana in okolica, Celje, Ptuj in Zagorje. Ker je rok za predložitev minil že 31. ja-

nuarja, smo pozvali vse ostale podružnice, da store čim prej svojo dolžnost. Na prekratko odmerjene roke se ne more nihče izgovarjati.

Sladkor.

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo v Ljubljani je poslalo Čebelarški zadrugi tale dopis:

»V zvezi z Vašim dopisom od 7. januarja 1947 o potrebah oziroma nakazilu sladkorja za spomladansko krmljenje čebel nam je Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo FLRJ javilo z dopisom št. 2025/5 od 30. januarja 1947, da je ljudska republika Slovenija jeseni 1946 prejela procentualno več denaturiranega sladkorja kot druge republike in da ni računati na kakršno koli novo dodelitev. Vobče je Zvezno ministrstvo mnenja, da bo treba prekiniti z nakazovanjem sladkorja za jesensko ali sploh spekulativno krmljenje čebel. Naročilo nam je, da naj opozorimo čebelarje, naj si ob glavni paši zagotovijo in prihranijo toliko medu, da ga bodo imeli dovolj za kritje primanjkljaja ob zazimljenju. Že jeseni leta 1946. je bil sladkor nakazan izjemoma zaradi izredne suše.

Prepričani smo, da bodo čebelarji v bodoče lahko dobili nedaturiran sladkor za krmljenje čebel, ker bo najbrž že v prosti prodaji. Saj je bila že sedaj cena denaturiranega sladkorja enaka ceni sladkorja, ki ga prejemamo na živilske nakaznice.

Medovite rastline

Uprava državnih železnic v Ljubljani nam je na našo vlogo odgovorila, da je naročila sekcijam za vzdrževanje proge, naj omeje sekanje medovitega drevja in grmovja na nujno potrebne mere.

Glede izdaje dovoljenj za zasaditev medovitih rastlin na železniškem svetu je prav tako naročila sekcijam, da naj taka dovoljenja izdajo na prošnjo zainteresiranih podružnic. Prostore, kjer se lahko glede na železniške obratne namene in brez škode za druge železniške interese zasaadi drevje, odkaže pristojna sekcija za vzdrževanje proge.

Drevje preide takoj po zasaditvi v last železnice, oskrbovanje pa prepušča železniška uprava podružnici brezplačno proti podpisu običajnega reverza.

Pozivamo podružnice in čebelarske družine, da v polni meri izkoristijo izdano dovoljenje in napravijo načrt za zasaditev goličav z medovitimi rastlinami na odkazanem železniškem svetu.

Satnice

V 12. številki Slovenskega čebelarja smo zapisali glede satnic: »Kdor ne prinese voska, bo plačal satnice kg po 184.— din.— Ta stavek popravljamo v toliko, da stane kg satnic po sklepu izvršnega odbora naše zadruge 185.— dinarjev. Satnice pa bo zadruga oddajala brez zamenjave za vosek samo čebelarjem začetnikom. Podrobna navodila so prejele vse podružnice in Čebelarske družine z okrožnico št. 3.

Čebelarske potrebščine

Ob sestavi računskega zaključka za leto 1946. se je pokazalo, da dolgujejo podružnice na kreditiranih čebelarskih potrebščinah okrog pol milijona dinarjev. Ker revizijski odsek ne dovoljuje, da bi oddajali potrebščine na upanje, bo zadruga odpremila v bodoče blago samo proti takojšnjemu plačilu ali pa ga bo razpošiljala po povzetju. Zato pozivamo podružnice, da nemudoma poravnajo svoje obveznosti. Dokler podružnice ne poravnajo starih dolgov, ne morejo nabaviti novih čebelarskih potrebščin. V tej številki Slovenskega čebelarja so priobčene na zadnji strani ovitka cene čebelarskih potrebščin. Najbolje je, da zbero podružnice naročila in denar po priobčenem ceniku na-prej nakažejo.

Kuhanje voščin

Čebelarji, ki žele, da jim bo naša zadruga prekuhala voščine, naj jih takoj pošljejo v Ljubljano. Ne čakajte pomladi! Tedaj bodo morali naši delavci izdelovati satnice. Od vsakega kilograma voščin računa zadruga za prekuhanje po 8 din.

Podružnice

in njihov funkcionarje prosi uprava Čebelarske zadruge, da pošiljajo vabila za članske sestanke na upravo zadruge, članke in dopise pa na uredništvo Slovenskega čebelarja. Če hočete, da bo vabilo za članski sestanek priobčeno v prihodnji številki, ga mora uprava prejeti najkasneje do 20. vsakega meseca.

Čebelarji,

ki bi radi prodali svoje čebelje družine, naj sporoče Čebelarski zadrugi svoj točen naslov, število, vrsto in ceno panjev. Zadruga dobiva dan za dnem iz južnih krajev naše države naročila za čebele. Naročnikom bo sporočila naslove posameznih ponudnikov, da se bodo potem lahko sami z njimi pogajali.

Vezava Slovenskega čebelarja

Da ustrezemo željam nekaterih naročnikov, smo se odločili za originalno vezavo lanskega in predlanskega letnika Slovenskega čebelarja. Kakor je bilo objavljeno že v prejšnji številki našega lista, bomo vezali:

letnika 1945 in 1946 skupaj za ceno	30 din
letnik 1946 za ceno	28 din
originalne platnice (brez vezave) bomo oddajali po ceni	16 din

Kdor želi samo platnice, naj to sporoči najkasneje do 15. marca Čebelarjski zadrugi za Slovenijo v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 21. Po prejemu platnic mu bo lahko vezavo oskrbel vsak domač knjigovez. Kdor pa želi, da mu vežemo Slovenskega čebelarja v Ljubljani, naj nam do zgoraj navedenega roka pošlje vse številke v papirnatem omotu, na katerega naj napiše svoj točen naslov. Nepopolnih letnikov ne sprejemamo v vezavo.

Člane opozarjamo, da so nam pošle:

- 3. številka Slovenskega čebelarja iz leta 1945,
- 3.—4. številka Slovenskega čebelarja iz leta 1946 ter
- 8.—9. številka Slovenskega čebelarja iz leta 1946.

Kdor bi imel katero od teh številk odveč, naj jo odstopi Zadrugi proti primerni odškodnini. Odkupimo tudi celotna letnika 1945 in 1946. Z njima bi radi postregli onim čebelarjem, ki so pred kratkim vstopili v našo organizacijo in ju žele imeti.

Nadalje sporočamo, da je knjiga prof. Josipa Verbiča:

Vzrejajmo najboljše čebele

dotiskana. Pri skupnem naročilu knjige dovoljujemo 20% popusta. Naročila naj zberejo čebelarske družine na svojih sestankih in naj jih pošljejo pristojnim podružnicam. Te naj nam nato dostavijo naročila do 31. marca.

Čebelarji - zadružniki!

Zadružna zavest Vam narekuje, da kupujete vse čebelarske potrebščine v
ZADRUŽNI ČEBELARNI V LJUBLJANI
Tyrševa cesta štev. 21

List izhaja mesečno. Glavni in odgovorni urednik: Rojec Vlado. Izdaja Čebelarska zadruga za Slovenijo. Tiska Partizanska tiskarna v Ljubljani. Letna naročnina za zadružnike 50 din, za nezadružnike 80 din, posamezna številka 7 din, v inozemstvu stane list 100 din.

Cenik čebelarskih potrebščin, ki jih ima v zalogi Zadružna čebelarna

	din
AZ-panj tip I z gradilnim satnikom na 9 satov	760.—
AZ-panj tip I z gradilnim satnikom na 10 satov	780.—
AZ-panj tip II brez gradilnega satnika na 9 satov	730.—
AZ-panj tip II brez gradilnega satnika na 10 satov	750.—
Eksportni panj na 7 satov	400.—
Kranjič	100.—
Panjiček na tri sate	110.—
Panjiček na štiri sate	115.—
Palice za grede v AZ-panjih, železna 36 cm za 9 satov	2,20
Palice za grede v AZ-panjih, železna 39,5 cm za 10 satov	2,35
Nosilec za matično rešetko	2,10
Tečaj za vratca franc. št. 6	4.—
Škrnjak (polzapornica) mali, srednji, večji	—43, —49, —75
Podložek za škrnjak	—45
Obroček z babico za okence	1,50
Sarnir za brado, par	2,40
Zapah za okence iz močne pocinkane pločevine, par	3,45
Lesni vijaki za šarnirje, kotnike in zapahe pri okencih, komad	—10
Žičnata mreža za okenca, za eno okence din 6.—, m ²	70.—
Matična rešetka, močna za en panj din 18.—, m ²	215.—
Kvačice za AZ-panj, kg	35.—
Satnik, nezbit, navaden	2,20
Satnik, nezbit, gornja letvica z žlebom	2,70
Zapah za žrelo ¹ / ₂ , enojen, na babico	3.—
Babica za zapah pri žrelu št. 3	—18
Zičniki razne velikosti po uradno določeni ceni	—
Lesena prečna zapora za 9 ali 10 satov	4.—
Zaporica za begalnice	2,50
Kotnik št. 3 iz železne pločevine	—92
Čebelarsko pokrivalo iz žičnate mreže brez blaga	40.—
Deščica za pritrjevanje satnic	15.—
Kolesce za vtiranje žice v satnice	18,50
Pocinkana žica za satnice na lesenem vretencu	10,50
Sklopna kozica	95.—
Sipalnik Ideal	246.—
Lesen sipalnik za panj na 9 satov, na 10 satov	47.—, 50.—
Strgulja za snaženje AZ-panja	36.—
Nož za izpodrezavanje satja v kranjičih	40.—
Nož za izpodrezavanje prizidkov	33.—
Omelce za ometanje čebel	21.—
Pitalnik za AZ-panj	27,50
Matičnica za pritrjevanje na satnik	4.—
Skatlica za pošiljanje matic po pošti	5.—
Stojalo s podstavkom za odkrivanje satja	241,50
Točilo na 3 ali na 4 sate	2850.—
Gonilo za točilo, zelo močno	697.—
Odočna cev s pipo	170.—
Mreža za koš v točilu	62,50
Priprava za zbijanje satnikov	108.—
Lončki iz povoščene lepenke za ¹ / ₄ , ¹ / ₂ in 1 kg po	2.—, 2,50, 3,50
Satnice v zameno za vosek z vračunanim delom in prometnim davkom kg	28.—
Čebelarski zbornik, broširan, vezan	25.—, 40.—
Anton Jauša, knjiga, spisal Stane Mihelič	25.—
Čebelne bolezni, brošura, spisal Josip Verbič	3.—

Zgoraj navedene cene so neobvezne!